

1624

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

312465 / Jacobson Tzivia

התוועדות, כ"ד אלול תשל"ד

ניסיון המחשבות: החלק המוכר כחות של 'ניסיון העקדה'
שיעור בלקוטי שיחות

המכשולים שבדרך הופכים אותה לטובה ובטוחה יותר
מכתב מבואר

פעולתם הגדולה של הילדים הקטנים
שולחן שבת חסידי

03

"המתפלל על חבירו הוא נענה תחילה": טובת הזולת צריכה להיות נוגעת לי יותר מטובת עצמי, כך שעל פי ציווי התורה יהיה עלי להקדים את הבקשה עבור החבר לפני הבקשה עבורי! • **התוועדות עם הרבי**

04

עקדת יצחק לא הייתה רק ניסיון שנועד לבחון את אמונתו ונאמנותו של אברהם אבינו. היא הייתה גם מבחן פנימי למה שהתחולל בתוך נבכי ליבו של אברהם ולשאלה כיצד הוא מפרש את דרכיו של הקדוש ברוך הוא. התבוננות בסיפור העקדה מזוויית זו, תאיר את דרכנו שלנו ותראה לנו כיצד להתמודד נכון עם שאלות אמוניות • **שיעור בלקוטי שיחות**

11

מדריך נוער ונערה צעירה שמתקרבים לדרך התורה והמצוות כותבים לרבי על הקשיים והמכשולים שעומדים בדרכם. הרבי משיב להם באופן מפורט, כי 'הקשיים הם מנת חלקם של כולם', וזהו חלק בלתי נפרד ממסלול העלייה • **מכתב מבואר**

12

כיצד זכה ילד קטן לקבל מכתב מהרבי שמוען 'להנהלת הגמ"ח'? ומה למד הרבי מהנהגת רבותינו נשיאינו בעת שהיו ילדים? – פעולתם הגדולה של הקטנים בלימוד התורה ובקיום המצוות • **שולחן שבת חסידי**

14

מה עושים כשמרגישים שה'אש' של עבודת ה' 'כבויה' לחלוטין? ואין מתוך הירידה דווקא מגיעים ליתרון ועלייה גדולה? ה"אישה", "איש" שמת, ה"ילדים" ו"הנושה" – הפירוש החסידי של סיפור ההפסדה • **אור וחיות**

בשבוע זה אנו זוכים 'לחיות' עם אבינו הראשון אברהם אבינו, בפרשה עמוסה במאורעות חייו ועבודתו, אשר בהם 'פתח את הצינור' עבורנו, ללמוד מכך הוראות גם לחיינו אנו.

אודות מידת החסד המופלגת שנהג בה אברהם אבינו, נלמד ב'התוועדות עם הרבי'. תפילתו של אברהם עבור אבימלך, בעוד שהוא עצמו היה זקוק לאותו עניין, ובאופן משמעותי הרבה יותר, מהווה שיעור עבורנו - עד כמה צריך שתהיה 'נוגעת' לנו טובת הזולת.

בניסיון העקדה, החותם את פרשתנו, נעסוק ב'שיעור בלקוטי שיחות'. ממה שמתחולל בנבכי ליבו של אברהם בשעת העקדה, נוכל להחכים וללמוד מה נדרש מאיתנו במצבים בהם מתעוררות בקרבנו תהיות ושאלות.

בשיחות הקודש לפרשה זו, שגור היה על לשונו של הרבי הסיפור אודות הרבי הרש"ב, שבכה בקטנותו על כך שה' אינו מתגלה אליו. במדור 'שולחן שבת חסיד' נפגוש את המסר מסיפור זה לחיינו אנו, ונקבל מבט מחודש על החשיבות הגדולה של לימוד התורה וקיום המצוות על ידי הילדים הקטנים.

שבת שלום ומבורך, וגאולה אמיתית ושלימה תיכף ומיד!

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

עת לדעת - 16 • לוח חב"ד - 17 • שניים מקרא ואחד תרגום - 18 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN 1624
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"ו מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ זי"ע

שיחת שבת פרשת וירא תשמ"ג
(תורת מנחם תשמ"ג כרך א, עמוד 476)

התוועדות עם הרבי

יהודי מתפלל ומבקש על חברו כי אכפת לו ממנו יותר מאשר מטובתו האישית!

האישית, אלא כוונתו בזה היא עבור עצמו, לזכות לקבלת השכר של "הוא נענה תחילה" - זוכה הוא בפועל לכך ש"הוא נענה תחילה";

כי כיוון שבפועל ממש הרי הוא מתפלל על חברו, וחברו מקבל תועלת על ידי תפילתו - הרי ביחס לתועלת שמקבל חברו, בכך שמתמלאים צרכיו על ידי התפילה - אין 'נפקא מינה' כלל מהי כוונתו של המתפלל - אם אומנם 'נוגעת' לו טובת הזולת יותר מטובתו האישית, או שעושה זאת כדי לזכות לכך ש"הוא נענה תחילה"... ובדוגמת מה שמצינו בנוגע למצוות הצדקה, שעיקרה - שהעני יקבל את צרכיו, ואין 'נפקא מינה' (כל כך) מהן כוונתו של הנותן.

אך מאידך, מובן בפשטות שאין זוהי השלמות בעניין של "המתפלל על חברו". אלא תכלית השלמות שבדבר היא - כאשר התפילה על חברו נובעת מתוך רגש אמיתי של אהבת ישראל, עד כדי כך שטובת הזולת 'נוגעת' אצלו עוד יותר מטובתו האישית, ולכן מתפלל הוא קודם כל על חברו.

ועניין זה הינו הוראה לכל אחד ואחת מישראל, כיוון שלמדים זאת מהנהגתו של אברהם אבינו, היהודי הראשון - באיזה אופן צריך להיות אצלם העניין של אהבת ישראל.

ועל ידי ההנהגה באופן של אהבת ישראל, מתבטל עניין הגלות. כיוון שסיבת הגלות היא הנהגה באופן הופכי מאהבת ישראל, ובאופן של "חינם" - ללא כל סיבה. ולכן, כאשר מבטלים את ה'סיבה', על ידי ההנהגה באופן של אהבת ישראל, מתבטל גם ה'מסובב' של כללות עניין הגלות, וזוכים לגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, שאז יבואו כל ישראל כולם - באופן של אחדות, "קהל גדול ישובו הנה" - לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, ולבית המקדש - במהרה בימינו ממש.

על הפסוק "וה' פקד את שרה כאשר אמר", מפרש רש"י: "סמך פרשה זו [לסיפור לקיחת שרה לבית אבימלך] ללמדך: שכל המבקש רחמים על חברו, והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה! שנאמר ויתפלל [אברהם... וירפא אלוקים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו וילדו]" וגו', וסמך ליה [וסמוך לזה נאמר] "וה' פקד את שרה" - שפקדה כבר קודם שריפא את אבימלך.

בעניין זה של "המבקש רחמים על חברו", מודגש גדול העניין של אהבת ישראל:

כאשר יהודי זקוק לדבר מסוים, הינו מצווה להתפלל לקב"ה ולבקש על כך. כפי שכותב הרמב"ם שמצוות התפילה מן התורה היא "שיהא אדם... שואל צרכיו שהוא צריך להם". ולפי זה, כאשר הוא וחברו זקוקים לאותו דבר, יכול הוא לטעון שקודם כל עליו להתפלל ולבקש עבור עצמו, כי בכך הרי הוא מקיים את המצוות-עשה של תפילה, ורק אחר כך יתפלל ויבקש על חברו.

ועל זה באה ההוראה האמורה: "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר כו". אשר בכך מודגש גדול העילוי וההפלאה של אהבת ישראל - שאף על פי ש"הוא צריך לאותו דבר", למרות זאת, מבקש הוא קודם כל "רחמים על חברו"! כיוון שאהבת ישראל אצלו היא עד כדי כך, שטובתו של הזולת 'נוגעת' לו יותר מטובתו האישית.

ועד כדי כך גדול העניין של "מבקש רחמים על חברו", שאף שהצורך של אברהם היה שלא בערך לגמרי לצורך של אבימלך - כי אצל אברהם אבינו דובר אודות הצורך של לידת יצחק, שעל ידו היה עתיד להיות הקיום של כללות עם ישראל - למרות זאת, נהג אברהם באופן של "המבקש רחמים על חברו" והתפלל קודם כל על אבימלך.

אומנם, מובן כי גם כאשר אינו "מתפלל על חברו" משום שטובתו של חברו 'נוגעת' לו יותר מטובתו

"עתה ידעתי!"

בשבועות אלה אנו זוכים לחיות עם אברהם אבינו, עוקבים אחר תולדותיו ומעשיו, ולומדים הוראות לחיים מסיפורי התורה המופלאים. את סיפור חייו של אברהם אבינו שוזרים, כמובן, אותם "עשרה ניסיונות" - מבחנים ואתגרים שהקדוש ברוך הוא העמיד בפני אברהם אבינו, וכפי שאומרים חז"ל במשנה המפורסמת, הוא "עמד בכולם" והראה לעולם כולו ולדורות מהי אמונה ונאמנות.

בסוף הפרשה אנחנו קוראים על הניסיון המוכר ואולי הקשה מכולם: עקדת יצחק. הקדוש ברוך הוא קורא לאברהם ואומר לו: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּזְרָה, וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד הֶהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ". במילים פשוטות, השם אומר לו להקריב כקורבן לפניו את בנו אהובו יצחק.

קשה להישאר אדיש בקריאת פסוקי העקדה, אותם אנו אומרים מדי בוקר, שלא לדבר על פסוקים כמו רגע הגילוי של יצחק שהוא-הוא "השה לעולה", העקדה של יצחק אל המזבח והנפת המאכלת בידי אברהם לשחוט את בנו.

אי אפשר לא לחשוב על ההתמודדות הרגשית ברגע כזה. במחשבה עולות שורות מהפיוט המרגש "העוקד והנעקד והמזבח", אותו נהוג בעדות המזרח לשורר בימים הנוראים, המבטאות את סערת הרגשות של אברהם ושל יצחק עצמו באותו מעמד: "וַיַּעֲקֹד יִצְחָק כְּעֶקְדוֹ אֵיל / וַיְהִי מְאוּר יוֹמָם בְּעֵינָם לֵיל / וַהֲמוֹן דָּמְעֵיו נוֹזְלִים בְּחֵיל / עֵין בְּמַר בּוֹכָה וְלֵב שֶׁמֶח".

ויחד עם זאת, אנחנו רואים את אברהם אבינו כמופת של אמונה ועמידה בניסיון. הוא לא רק עושה את מה שהשם מצווה עליו, אלא עושה את זה כמו שצריך לקיים מצווה. הוא קם בהשכמה, וממהר לעשות את רצון השם בזריזות ובעצמו.

הפסוק הדרמטי ביותר הוא ללא ספק הפסוק בו מתחולל המהפך, בו אנחנו משחררים אנחת רווחה¹:

וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי מְלָאךְ ה' מִן הַשָּׁמַיִם, וַיֹּאמֶר: אֲבֹרָהּם אֲבֹרָהּם. וַיֹּאמֶר: הִנְנִי.

וַיֹּאמֶר: אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעַר וְאֵל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה, כִּי עֵתָה יָדַעְתִּי כִּי יֵרָא אֶל-לֹהִים אֲתָה וְלֹא חִשַּׁבְתָּ אֶת בְּנֶךְ אֶת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי.

ברגע האחרון, הקדוש ברוך הוא מונע מאברהם לשחוט את יצחק. השם מגלה לאברהם שכל זה היה ניסיון שנועד לבחון את אמונתו ואת הציות שלו. כעת, אומר הקדוש ברוך הוא לאברהם, עמדת במבחן. אתה יכול לשחרר את יצחק מכבלי ו להויריד אותו מהמזבח, כי בעצם נכונותך להקריב אותו כבר הוכחת שאמונתך בי שלמה ומוחלטת.

1. בראשית, כב, ב.
2. שם, יא-יב.

שיעור בלקוטי שיחור

בעל הניסיון

עקדת יצחק לא הייתה רק ניסיון שנועד לבחון את אמונתו ונאמנותו של אברהם אבינו. היא הייתה גם מבחן פנימי למה שהתחולל בתוך נבכי ליבו של אברהם ולשאלה כיצד הוא מפרש את דרכיו של הקדוש ברוך הוא.

התבוננות בסיפור העקדה מזווית זו, תאיר את דרכנו שלנו ותראה לנו כיצד להתמודד נכון עם שאלות אמוניות.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחור, חלק לה, שיחה שלישית לפרשת וירא

למה להסביר למה?

אבל כאן עולה תמיהה:

לשם מה הוצרך הקדוש ברוך הוא לומר לאברהם שעמד בניסיון גם בלי שחיטת יצחק, ו"עתה ידעתי כי ירא אלוהים אתה"?

הרי כשם שאברהם אבינו לא הרהר אחרי מידותיו של הקדוש ברוך הוא כאשר נצטווה "קח נא את בנך", אלא מיהר לקיים הציווי מבלי לחפש הסברה ותירוץ על ציווי זה -

הרי ודאי כאשר ציווהו הקדוש ברוך הוא שוב "אל תשלח ידך", לא היה צורך לבאר לאברהם הטעם על כך, כי אברהם לא הרהר אחרי מידותיו של הקדוש ברוך הוא!

לאורך כל הדרך, כאשר הקדוש ברוך הוא מדבר עם אברהם ומורה לו מה לעשות, הוא אף פעם לא מצרף לכך הסבר, אלא פשוט פוקד עליו ללא הסברים.

כך מתחיל הסיפור הראשון בתורה על אברהם: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם: לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ". ללא טעמים והסברים, בלי לאן ובלי למה ואיך. השם לא מסביר לו מדוע הוא צריך לקחת את מקל הנדודים ולצאת לדרך, מה המטרה ולשם מה. קום ולך, זהו.

כך גם בניסיון העקדה עצמו. זה מתחיל בהוראה פשוטה וחד משמעית: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, וְהֵעֵלְהוּ שָׁם לְעֹלָה על אחד ההרים אשר אמר אליך". השם לא מנמק את הציווי, הבלתי-פשוט כלל. הוא לא מסביר לאברהם אבינו מדוע הוא מורה לו להקריב את יצחק או איזו תועלת תצמח מזה. הוא פשוט פוקד על אברהם לעשות.

כשחושבים על זה אפילו מעט, מובן גם מדוע הרי זה בדיוק העניין. השם מעמיד את אברהם בסדרה של מבחנים, שכל תכליתם היא לבדוק ולהראות עד כמה הוא נאמן בצורה מוחלטת לאמונתו בהשם. ופעם אחר פעם אברהם מציית, בלי להתווכח ובלי לנסות להתחמק, ואפילו בלי

לפקפק. אין לו בכלל לבטים ודילמות. הוא לא "מהרהר אחר מידותיו" של השם, ולא תוהה מה עומד מאחורי ההוראות שהשם נותן לו. אברהם פשוט מקיים. לא סתם אברהם אבינו הוא סמל לאיש האמונה.

לכן יש משהו תמוה מאד כשאנחנו מגיעים לסיום של ניסיון העקדה, כשהקדוש ברוך הוא מגלה לאברהם שמדובר היה במבחן ושלכן אין עוד צורך להקריב את יצחק. "אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה, כי עתה ידעתי כי ירא א-להים אתה". מה פתאום דווקא כאן השם רואה לנכון לספק לאברהם הסברים למעשיו ולהוראות שהוא נותן לו?

הרי הקדוש ברוך הוא יכול היה 'לסמוך' על אברהם גם כאן. בדיוק כמו בכל ההוראות, המבחנים והניסיונות - גם אם אברהם אבינו היה מקבל את ההוראה "אל תשלח ידך אל הנער", בלי שום למה, הוא היה מציית. כמו תמיד.

"אפרש לפניך את שיחתי"

מתברר כי חלק ממהלך הסיפור איננו מופיע במפורש בכתובים, אלא רק במדרשי חז"ל. כדי להבין מה פתאום הקדוש ברוך הוא מסביר לאברהם את ההוראה להוריד את יצחק מהמזבח, אנחנו צריכים להוסיף את החוליה החסרה לסיפור - אותה נמצא ברש"י⁴, שמגלה לנו מה קרה כאן מאחורי הקלעים.

כאשר המלאך אומר לאברהם אבינו "אל תשלח ידך אל הנער", הוא משיב:

אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, לְחַנֵּם כְּאַחִי לְכָאן. אֶעֱשֶׂה בּו חֲבֵלָה וְאוֹצִיא מִמֶּנּוּ מֵעֵט דָּם.

אָמַר לוֹ: אֵל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה - אֵל תַּעַשׂ בּו מוֹם.

כשאברהם שומע את הפקודה שלא לשחוט את יצחק, הוא מציע למלאך "אעשה בו חבלה". כלומר: תן לי לפצוע את יצחק פציעה קטנה, סמלית, כדי שכל זה לא יהיה "לחיים". אך המלאך שולל גם את הרעיון הזה ואומר לאברהם: "אל תעש לו מאומה", אפילו לא פצע או מום קטן.

ואז אברהם אבינו ממשיך:

אָמַר לוֹ אַבְרָהָם: אֶפְרָשׁ לְפָנֶיךָ אֶת שִׁיחִי. אֲתָמוּל

4. שם, כב, יב.

3. שם, יב, א.

אין לומר שאברהם אבינו הרהר אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא.

וכמפורש בפירוש רש"י לעיל^א, שהקדוש ברוך הוא ניסה את אברהם "אם ירהר אחר דבריו של הקדוש ברוך הוא, שאמר לו ללכת אל ארץ כנען ועכשיו משיאו לצאת ממנה" – דאף שהם דברים סותרים, מכל מקום לא הרהר אפילו "אחר דבריו של הקדוש ברוך הוא".

והיינו, שלא רק שלא הייתה אצל אברהם חלישות בקיום הציווי בפועל, אלא שאף במחשבתו לא עלה שום הרהור^ב "אחר מידותיו".

ואם כן ודאי דגם בסוף העניין, כאשר גדלה הסתירה ש"עכשיו אתה אומר לי אל תשלח ידך", לא הרהר אברהם אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא, ומה גם להביע תמיהתו בדיבור!

מה שמייחד את אברהם אבינו ומאיר אותו באור הזוהר של המאמין הגדול הוא ההליכה שלו אחרי השם באופן מוחלט, בפשטות ובתמימות. כפי שכבר אמרנו קודם, לא רק שברגע האמת אברהם אבינו קם ועשה את מה שהשם הורה לו לעשות,

אמרתי לי: "כי ביצחק יקרא לך זרע", וחזרת ואמרתי: "קח נא את בנך [את יחידך אשר אהבת את יצחק, ולך לך אל ארץ המדינה, והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך]", עכשיו אתה אומר "אל תשלח ידך אל הנער"?

אמר לו הקדוש ברוך הוא: לא אחלל בריתי, ומוצא שפתי לא אשנה. בשאמרתי לך "קח" ... לא אמרתי לך "שחטו", אלא "העלהו". אסקתיה, אחתיה [העלית אותו? – עכשיו הורד אותו].

אם כן, יש סיבה מיוחדת לכך שהשם חורג ממנהגו ומסביר את הנימוק שמאחורי ההוראה. זה לא היה הסבר חד צדדי, אלא חלק מדיאלוג בין אברהם אבינו והקדוש ברוך הוא. השם הסביר, כי אברהם אבינו שאל.

אברהם אבינו קיבל מהשם שלוש הוראות-אמירות רצופות וסותרות בקשר ליצחק. קודם כל השם מבטיח לו שמיצחק ייוולדו לו עוד צאצאים, ונזכור גם שלידת יצחק עצמה התרחשה בנס מופלא. לאחר מכן השם פוקד עליו משהו הפוך לגמרי, שיעלה את יצחק כקורבן עולה – ואם הוא יוקרב, איך הוא יביא לאברהם נכדים ונינים? ואז, רגע לפני שהוא מקיים את ההוראה החדשה, אברהם מקבל "עצור" מלמעלה.

לכאורה, הסיפור שאנחנו קוראים עכשיו הוא שאברהם, המאמין התמים והשלם, הגיע לקצה גבול האמונה שלו והחל לפקפק. עד עכשיו הוא קיבל הכול באמונה ובלי לומר מילה, אבל כאן הוא כבר לא היה מסוגל להכיל את חוסר ההבנה, ושאל את הקדוש ברוך הוא: "בהתחלה אמרת 'כי ביצחק', אחר כך 'קח נא את יצחק', ועכשיו 'אל תשלח ידך' אל יצחק? אז מה בעצם אתה רוצה ממני?".

ובתשובה לכך, השם מסביר לאברהם את ההוראה ומראה לו איך הכול מסתדר יחד – העלית את יצחק על המזבח, ובכל זאת הוא ימשיך לחיות ויהיו לך ממנו צאצאים, משום שהתכוונתי לכך שתעלה אותו כקורבן אך לא שתשחט אותו.

אפילו לא הרהור

אבל האם אפשר בכלל לומר שזה מה שקרה כאן? הרבי מראה לנו מיד שלא, ושהאפשרות הזו אפילו מופרכת. נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

א. לך יב, י.
ב. וגם לה"מדרש אנדה" בפרש"י לעיל (כב, ה) שאברהם אמר "אראה היכן הוא מה שאמר לי המקום (לך טו, ה) כה יחי' ורעך" – אין זה ענין של הרהור אחר מדותיו ח"ו, אלא אדרבה, מצד הוודאות שהבטחה זו תתקיים (וירוצה לראות "היכן" תתקיים). וראה משכיל לדוד ובאר בשדה על פרש"י שם.
ג. ומוזה גופא מובן, שאין לומר שהטעם שלא שאל אברהם "אתמול אמרת כו" תיכף כשנצטווה "קח נא" הוא לפי שידע שאפשר שהבטחת הקב"ה תתבטל ע"י חטא (ע"י פרש"י וישלח לב, יא) – ראה ראב"ע פרשתנו (כב, א), ובארוכה ביפה תואר ונור הקדוש הנ"ל (הערה 6) – כי לפ"ז מהו החידוש שלא הרהר אחר מידותיו.

ויש לומר, שרש"י מרמז כאן הטעם שבנדר"ד לא שייך זה, בהעתיקו תחילת הכתוב "לא אחלל בריתי" [אף שאח"כ בהמשך פירושו מפרט רק זה ש"מוצא שפתי לא אשנה", דקאי על הציווי ד"קח נא"] – כי "לא אחלל בריתי" קאי על ההבטחה "כי ביצחק יקרא לך זרע" (וכמ"ל בתנחומא פרשתנו שם. אגרת בראשית פל"א). וכן מפורש בב"ד שם להגירסא שבב"ר הוצאת תיאודור-אלבק (וראה חילופי נוסחאות שם. וראה ב"ר שם, ה: הפר ברית). ולהעיר, שכה"ג הגירסא בפרש"י בדפוס רומא (א' מדפוסים הראשונים דפרש"י), וכן בא' כת"ר רש"י שתת"ר – "כשאמרתי לך כי ביצחק . . לא אחלל בריתי ואת בריתי אקים את יצחק, כשאמרתי לך קח נא ומוצא כו" [ואולי נשמט זה בדפוסים שלפנינו מפני תיבות דומות (כשאמרתי לך . . כשאמרתי לך)], שהיתה באופן של "ברית" [לך יז, יט (אבל ברש"י שם דקאי על ברית מילה). שם, כא. וכן בברית בין הבתרים – שם טו, ה, שם, יח. רש"י פרשתנו כא, א] (וראה השקו"ט ב"פ"ת ונור הקדוש שם (פנ"ו, טו), בטעם שהביא אברהם "כי ביצחק יקרא לך זרע", ולא הכתוב "ואת בריתי אקים את יצחק" (שמפורש בו הלשון "ברית"). ובפשטות י"ל כי בפסוק זה מודגשת יותר השייכות לאברהם, "יקרא לך זרע". ואכ"מ). ו"ברית" מורה על דבר נצחי, שלא שייך בו שינוי ואא"פ לו להתבטל.

הייתה לתמוה על דברי הקדוש ברוך הוא, אלא לפרש לפני הקדוש ברוך הוא את כוונתו (של אברהם) בדבריו הקודמים לזה, שרצה לעשות חבלה ביצחק.

נזכור שוב שהשיחה הזו היא חלק מהדיאלוג בין אברהם אבינו לקדוש ברוך הוא, וצריך לקרוא את חילופי הדברים האלה בהקשר למה שקרה קודם:

• אברהם אבינו עוקד את יצחק על המזבח.
• המלאך עוצר את אברהם מלשחוט את יצחק.

• אברהם מציע לפצוע את יצחק.

• המלאך שולל גם את ההצעה הזו.

בדיוק כאן נכנסת האמירה של אברהם אבינו: **"אִפְרַשׁ לְפָנָיו אֶת שִׁיחִי"**.

• בתשובה לזה, השם מסביר שאין צורך להקריב את יצחק "כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה".

כעת, נשים לב למהפך שהרבי מחולל כאן בהבנת דבריו של אברהם אבינו. אברהם לא ביקש הסברים מהשם (כמו שהבנו בקריאה שטחית). בדיוק להפך, הוא ביקש להסביר את עצמו!

אברהם אבינו לא תוהה וזועק: "מה אתה רוצה ממני עם כל ההוראות הסותרות הללו?", חס וחלילה! אפילו בניסיון הקשה הזה, ואפילו לשמע רצף ההוראות ההפוכות-לכאורה זו מזו - הוא לרגע לא מפקפק ולא חושב שמגיעים לו הסברים. הוא יודע שאף נברא לא יכול ולא אמור להבין את מעשי השם.

מה כן? אברהם אבינו אומר: עכשיו, אחרי שאמרת לי להוריד את יצחק מהמזבח, תן לי להסביר למה בכל זאת התערבתי וניסיתי להציע לעשות ליצחק חבלה קטנה ולהוריד לו מעט דם. למה באמת? חשבתי, מסביר אברהם אבינו, שלכך התכוונת כשנתת לי את שלוש ההוראות השונות לגבי יצחק. בחשבון פשוט, הפציעה של יצחק היא הדרך לקיים את שלושתן, בדיוק כמו שרצית.

איך ולמה הפציעה של יצחק היא הפתרון? - נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

ד. אבל להעיר, שבכמה כתי"ר ש"י שנתח"י הגירסא "אשפוך לפניך (את) שיחתי". וכ"ה בדפוס רומא (הנ"ל). אבל בדפוסים הנפוצים הוא כפנים.

אלא שהוא מעולם לא התלבט ולא פקפק שמא ואולי זה לא המעשה הנכון. האמונה של אברהם הייתה שלמה ומוחלטת, לא רק במעשה אלא גם בראש ובלב.

אחד הניסיונות הראשונים שהשם ניסה בהם את אברהם היה הרעב בארץ ישראל. הקדוש ברוך הוא אמר לאברהם לקבוע את מושבו בארץ, מה שהצריך עקירה ממקום מולדתו ומסע אל הבלתי נודע. אך מיד לאחר מכן מתפשט בארץ רעב כבד, מה שמאלץ את אברהם לעזוב את הארץ ולנדוד למצרים.

זה היה ניסיון שנועד בצורה מובהקת לבחון את האמונה שבליבו של אברהם, יותר מאשר את התנהגותו בפועל. כמו שרש"י עצמו כותב: **"וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ. בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ לְבִדָּה, לְנַפְסוֹת, אִם יִהְיֶה אַחֵר דְּבָרָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵמַר לְלֶכְתָּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְעָכְשׁוּ מִשְׁיָאוֹ לְצֹאֵת מִמֶּנָּה"**. אדם אחר היה מגיב באופן טבעי בכעס, תסכול ומרמור. אבל לא אברהם. הלב שלו היה שלם לגמרי, לא עלה בו אפילו הרהור של תהייה על הנהגת השם את העולם.

וזה לא היה חד פעמי בלבד. בצורה סדרתית וחוזרת, אברהם אבינו הוכיח שגם בליבו הוא מאמין בהשם באופן מוחלט ולא שואל שאלות. עד כדי כך שהוא נקבע לדורות כמאמין שאינו מהרהר אחר דבר השם לעולם.

אם כך, ברור שאי אפשר לפרש את השיחה בין אברהם אבינו למלאך השם כאילו אברהם 'התבלבל', הרים גבה והתחיל לשאול שאלות על הדרך שבה הקדוש ברוך הוא פועל. לא בלב, ובטח שלא בפה. כי אצל איש האמונה כמו אברהם אבינו, השאלה אפילו לא מתחילה להישאל. הוא יודע שדרכי השם לא אמורות בכלל להיות מובנות לבני האדם, גדולים ככל שיהיו.

אלא שאם זו לא הייתה תמיהה או תהייה, אז מה כן? על מה ולמה הקדוש ברוך הוא מסביר לאברהם "עתה ידעתי"?

שיחה ופירושה

הרבי מלמד אותנו לקרוא מחדש, ובצורה שונה לחלוטין, את דבריו של אברהם אבינו המצוטטים ברש"י, וכך נמצא את התשובה לשאלה.

נקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

כוונת אברהם אבינו בדבריו אלה לא

המזבח, בלי לנסות להבין ובלי להקשות קושיות. ומאותה סיבה בדיוק, כשהוא מקבל את ההוראה השלישית, "אל תשלח ידך אל הנער", הוא עוצר לרגע לחשוב מה עכשיו מצופה ממנו - ולפתע הכול מתבהר לו: עליו לעשות מום ביצחק! בהתבוננות לאחר, הוא מבין שההוראה "אל תשלח ידך אל הנער" היא לא סותרת אלא משלימה, ובעצם מפרשת את ההוראה הקודמת של "קח נא". כשהשם אמר לי "העלהו שם לעולה", הוא לא התכוון לכך שאשחט אותו, אלא שאפצע אותו ואזרוק על המזבח טיפה אחת מדמו, ואחר כך אוריד אותו מהמזבח בחזרה לחיים.

למה? פשוט, כי זו הדרך לקיים את שלושת דברי השם בצוותא: "ביצחק ייקרא לך זרע" - אכן, מיצחק ייצא עם ישראל, שכן הוא לא הולך להישחט כקורבן; "העלהו שם לעולה" - דמו של יצחק אכן ייזרק על המזבח, כמו בהקרבת כל קורבן; ו"אל תשלח ידך אל הנער" - לא לשחוט את יצחק.

שוב, נשים לב למהלך שהרבי מלמד אותנו. אברהם אבינו לא מביא את שלוש ההוראות כדי להביע מורת רוח או תהייה לגבי הנהגתו של השם. להפך, הוא מפרט את סדרת ההוראות הזו, כדי להסביר שהוא מצא דרך לקיים את כולן גם יחד!

כך גם נמשיך ונקרא את התשובה של הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו. המשפט "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה" איננו צידוק, תירוץ או הסבר. זה היה מסר, זו הייתה למעשה עוד הוראה. הקדוש ברוך הוא לא חיפש 'לתרץ קושיות' באמונה אצל אברהם אבינו, כי לא היו כאלה. הוא רק הנחה אותו מה באמת עליו לעשות כעת.

בלשונו של הרבי בשיחה: "ועל זה בא שוב מענה הקדוש ברוך הוא: 'כי עתה ידעתי' [כי ירא אלוקים אתה]", שאין בו שום חיסרון, כי לא נמנע ממנו מלקיים ציווי השם, שהרי מלכתחילה "לא אמרתי לך שחטוהו אלא העלהו", ונמצא שאברהם קיים ציווי השם בשלמותו.

הקדוש ברוך הוא מסביר לאברהם שאין צורך ב'הטפת דם' ליצחק, כי רצונו מלכתחילה היה רק "להעלות" את יצחק כקורבן אך לא לשחוט אותו ואפילו לא להקריב מדמו. לכן, בעצם העלאתו של יצחק על המזבח, אומר השם לאברהם, קיימת את רצוני - כמו שחיפשת כל העת.

בקשתו "אעשה בו חבלה" לאחר שנצטווה "אל תשלח ידך לשחוט" הייתה לפי שלדעתו נתברר אז שזו הייתה מעיקרא [- מלכתחילה] כוונת הציווי "קח נא" - לא שישחוט את בנו, אלא שיוציא דם כדי לזרוקו על המזבח.

והטעם שחשב שזה היה הציווי מעיקרא, הסביר באומרו: "אתמול אמרת לי 'כי ביצחק יקרא לך זרע', וחזרת ואמרת 'קח נא את בנך', עכשיו אתה אומר לי 'אל תשלח ידך אל הנער'".

כלומר: לכתחילה אכן לא הבין אברהם כיצד יכולים להתקיים שני דיבורי השם הסותרים. אלא שכיוון שנצטווה בפירוש "קח [נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, ולך לך אל ארץ המוריה] והעלהו [שם לעולה]", קיים זה מבלי להרהר אחרי מידותיו של הקדוש ברוך הוא.

אבל עכשיו שנצטווה "אל תשלח ידך לשחוט", הרי אפשר להכריע בין שני הכתובים ולקיים שניהם - על ידי עשיית חבלה והוצאת דם וזריקתו על המזבח.

וזו הייתה טענת אברהם "אעשה בו חבלה". שעל ידי זה יוכל לקיים ציווי השם בשלמותו, ויתקיימו כל שלושת דיבורי השם: "כי ביצחק [ייקרא לך זרע]"; "קח נא [את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, ולך לך אל ארץ המוריה] והעלהו שם לעולה"; "אל תשלח [ידך אל הנער]".

מה שאנחנו צריכים לדעת ולהבין על 'תפיסת ההפעלה' של אברהם אבינו זה שרק דבר אחד ויחיד עניין אותו בכל רגע ובכל צעד: מה השם רוצה ממני עכשיו?

לכן, כשאברהם אבינו מקבל את ההוראה "קח נא את בנך" והקרב אותו כקורבן עולה, הוא לא שואל שאלות, כדרכו. הוא יודע שהשם הבטיח לו שמיצחק יהיו לו נכדים ויגנים שימשיכו אותו, ולכאורה אין דרך ליישב בין הדברים. ובכל זאת, בקבלת עול ובאמונה שלמה הוא מקיים את ההוראה, נוסע להר המוריה ומעלה את יצחק על

ה"ניסיונות" שלנו

מדוע אנו קוראים בכל יום את פרשת עקדת יצחק? כך כתוב בשולחן ערוך: "טוב לומר בכל יום פרשת העקדה, כדי לזכור זכות האבות לפני הקדוש ברוך הוא, וגם כדי להכניע יצרו לעבודת השם יתברך, כמו שמסר יצחק נפשו".

קריאת פרשת העקדה לא נועדה רק להזכיר "זכות אבות" ולבקש רחמים בזכות אבותינו הקדושים, אלא גם להעניק השראה וללמד אותנו מסר לחיים. גם אנו, בני אברהם ויצחק, הולכים אחר הקדוש ברוך הוא בתמימות ומוכנים לקיים את מצוותיו בכל מחיר. המאורע הזה טבוע אצלנו בגנים, מאברהם ויצחק ירשנו את הכוחות הרוחניים של האמונה והציות לרצון השם.

ואכן, מהתנהגותו של אברהם אבינו אנו לומדים שיעור חשוב מאד באשר לניסיונות ולאתגרים האישיים שאנחנו חווים בחיים שלנו.

באופן כללי, ניתן לחלק את ה'ניסיונות' שלנו לשני סוגים.

סוג אחד הוא האתגר לשמור את המצוות גם כאשר צצים קשיים. כאשר יהודי נדרש לשמור שבת בניגוד להתנהגות המקובלת בכל הסביבה הקרובה שלו, כאשר נדרש מיהודי לתת צדקה ביד רחבה גם בתקופה קשה כלכלית, או כאשר יהודי מתאמץ ללכת לתפילה במניין או לשיעור תורה בשעה שהוא עייף מאד או לא מרגיש טוב. בסוג הזה אפשר להכניס גם ניסיונות בצד של "סור מרע", כשהיצר הרע מושך אותנו לעשות משהו נגד רצון השם, ועלינו לגייס כוחות כדי לגבור עליו ולהימנע מכך.

במצבים כאלו אנו שואבים כוח מסיפור העקדה. אברהם אבינו לא התלבט ועקד את בנו על המזבח כקורבן, ואף יצחק אבינו עצמו, שהיה אדם בוגר בעת העקדה, הלך בשמחה לעקדה שלו עצמו. שניהם הקריבו הרבה-הרבה יותר מאשר מה שנדרש מאיתנו באותם 'ניסיונות' קטנים או אפילו גדולים, ובזכותם יש לנו את הכוח להתגבר ולעמוד בהצלחה באתגר.

אבל ישנו סוג שני של ניסיונות, והוא יותר מבחן אמונה מאשר אתגר ציות. כאן לא מדובר על מבחן האם נתגבר על הקושי ובכל זאת נעשה את מה שדרוש, אלא על מבחן עמוק יותר. המבחן הזה בודק איך אנו מגיבים ומה עובר לנו בראש כאשר אנו רואים או חווים משהו שעלול להחליש את האמונה שלנו, חלילה.

דוגמאות? עד שאנחנו מחליטים לעשות מאמץ וללכת להשתתף בשיעור תורה חדש, בדיוק באותו יום הרכב נתקע והתוכנית לא יוצאת לפועל. בדיוק ביום בו החלטנו להתפלל מוקדם במניין, לילד יש חום ואנו נאלצים להישאר איתו בבית.

דוגמה נוספת ולא פשוטה היא כאשר דווקא ברגע של שמחה גדולה, פתאום קורה אסון גדול. ביום שבו הקדוש ברוך הוא רוצה שנרקוד ונשמח, הוא מביא עלינו טרגדיה נוראית. כאשר בעיצומו של חג שמחת תורה מתחולל טבח שבו נהרגים על קידוש השם אלפים מאחינו, השם ישמור, כאשר באמצע הכנות לשבת אנו שומעים על פיגוע רצחני, או כשבאמצע התוועדות חסידית שמחה אנו מקבלים בשורה קשה שמתחילה במילים "הותר לפרסום".

נראה שיש כאן פרדוקס בלתי פתיר. הקדוש ברוך הוא רוצה מאיתנו משהו אחד, אבל מצד שני הוא מנהל את העולם בצורה הפוכה לגמרי. השם הרי בוחן כליות ולב, הוא מסתכל לתוך ליבנו, ומצפה מאיתנו 'לעמוד במבחן'. התהייה קשה ומנקרת: מה הוא רוצה שנחשוב ונרגיש במצבים כאלו?

התשובה שתיתן לנו את הדרך ואת הכוח לעמוד בהצלחה גם ב'ניסיונות' מהסוג הזה, נמצאת גם היא בהתנהגותו של אברהם אבינו בפרשת העקדה.

כפי שהרבי מלמד אותנו כאן בשיחה - גם בניסיון העקדה, הקדוש ברוך הוא בחן לא רק את מעשיו של אברהם אלא גם את מחשבותיו ורגשותיו. הוא לא דרש ממנו רק ציות, אלא בעיקר אמונה תמימה ושלמה גם כשהדברים מסתדרים פחות.

ואברהם אבינו עומד בניסיון. לא רק שהוא איננו תמה ו'מתבלבל' לנוכח הפקודות הסותרות הניתנות לו משמיים, אלא יותר מזה: הוא חושב רק על דבר אחד ויחיד, והוא: כיצד ניתן למלא את רצון השם? למה הקדוש ברוך הוא מצפה ממני כעת? אברהם אבינו מחפש כל רמז וכל הנחיה כדי לדעת איך באמת לקיים את רצון השם ממנו, גם את מה שנראה כבלתי אפשרי.

זה השיעור העמוק יותר שאנחנו לומדים מאברהם אבינו בעקדה.

עמידה בניסיון אמונה לא מתמצה בכך שנספוק ידיים בפליאה, נהנה בראש ונאמר: "נו, אנחנו לא

שאלה ללא מענה

בליל ראש חודש אייר תשט"ז, באמצע תפילת ערבית בבית הספר למלאכה בכפר חב"ד, פרצו אל חדר התפילה שלושה מחבלי פדאיון, ופתחו בירי. חמישה תלמידים ומדריך נרצחו בפיגוע המחריד, ועוד רבים נפצעו.

תמונות של סידורים מוכתמים בדם הופצו בעיתונות בארץ ובעולם כולו, ומחזות הזוועה עוררו גלי הלם וזעזוע. קהילת חב"ד, ובתוכה בפרט הקהילה הקטנה של היישוב הצעיר כפר חב"ד - הייתה מוכת אבל, אימה ויגון.

חסידי חב"ד והעולם כולו חיכו לתגובתו של הרבי. ציפו שהרבי יציע איזשהו הסבר לטרגדיה, שיעניק פשר לאסון הנורא, שיסביר ויראה איך בכל זאת צמח משהו טוב מהשבר האיום, שיגיד שיש סיבה נסתרת לכל זה. "הרבי בוודאי יודע, הוא בוודאי מבין" - אמרו. אך הרבי לא ענה.

במכתביו ובשיחותיו הסביר הרבי כי התגובה המתאימה היחידה לפיגוע נורא שכזה היא שתיקה. "בוודאי שאסור להרהר אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא", אמר הרבי, "אבל אין פירוש הדבר שהעניין עצמו מובן בשכל".

לצד זאת, נקט הרבי בפעולות מעשיות: הרבי ביקש מהחסידים הנמצאים בחוץ לארץ להשתתף בחיזוק ובתמיכה בכפר חב"ד, על ידי הוספה בלימוד החסידות והתחזקות בהתנהגות חסידית, וכן בתרומה כספית לאחזקת הכפר.

כמו כן, שלח הרבי קבוצת חסידים לארץ ישראל, על מנת 'להעלות את המורל', לחזק את תושבי כפר חב"ד ולהרים את רוחם השפופה של חסידי חב"ד בארץ הקודש.

מבינים הכול". מבחן אמונה נועד לעורר אותנו לשאול את עצמנו: מה השם רוצה מאיתנו? מהו הצעד אותו הקדוש ברוך הוא מבקש שנעשה לאור המצב החדש?

כאשר מתרחש אסון, חלילה, בעיתוי וזמן של שמחה, התגובה היהודית, הבריאה והטבעית היא אכן לומר "אין לנו מושג והבנה בדרכי השם". אך השלב השני הוא לנהוג כמו שנהג אברהם, כשהציע "אעשה בו מום". כלומר, לחפש מה הקדוש ברוך הוא רוצה מאיתנו כעת. שנשכית את השמחה, או שנרקוד? שניקח פסק זמן ונתכנס אל תוך עצמנו בתוגה, או שנתרומם מעפר ונוסיף במעשים טובים?

וכך גם באותם 'ניסיונות' פשוטים ויומיומיים. נתקעתי בבית, ואני לא יכול ללכת לשיעור תורה או לתפילה. התחלתי לתרום סכום גדול לצדקה, ופתאום מתחילות בעיות בפרנסה. ועוד כהנה וכהנה, מעשים שבכל יום וכל אחד ואחת מכירים. איך נכון להתמודד? כיצד להגיב ומה לעשות?

השלב הראשון הוא אכן לומר "אינני מבין חשבונות שמיים, ואני בטוח שהקדוש ברוך הוא מנהל את העולם בצורה הטובה ביותר", מתוך אמונה שלמה שלכל דבר יש תכלית וכוונה. אבל אין להיעצר כאן. השלב השני הוא ללכת בדרכו של אברהם, להיות ממוקד מטרה ועשייה, ולשאול: "מה השם רוצה ממני עכשיו?". הוא בטח לא מתכוון שאסתובב בבית מתוסכל בחוסר מעש. אולי הוא רוצה שאתפלל בבית בשמחה? אולי הוא רוצה שאלמד בבית ואראה דוגמה חיה לילדים? האם הקדוש ברוך הוא רוצה שאפסיק לתרום לצדקה, או שאמשיך ביתר שאת?

נזכור כל העת את אברהם אבינו, שאומר לקדוש ברוך הוא שרק שאלה אחת מטרידה אותו: מה אתה רוצה ממני עכשיו? מה אתה מצפה שאעשה? - ובוודאי גם נמצא את התשובה הנכונה, ובכך נעמוד בהצלחה ב'ניסיון' שהעמידו לנו משמיים.

לביית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או לחוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים
תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

תמיכה ותרומה
JEM ישראל < did.li/JEM-tv > 03-3883554

חבצע חידון
לארץ הקודש
35% הנחה
לשנה
הראשונה

JEM

לחיות עם הרבי - סביב השעון
וידאו מהרבי ברצף
בכל שעות היממה

7:00

דרך החיים רצופה מכשולים

מדריך נוער ונערה צעירה שמתקרבים לדרך התורה והמצוות כתבים לרבי על הקשיים והמכשולים שעומדים בדרכם. הרבי משיב להם באופן מפורט, כי 'הקשיים הם מנת חלקם של כולם', ו'זהו חלק בלתי נפרד ממסלול העלייה'.

הכוחות המתאימים - על אחת כמה וכמה שכן הוא כאשר מדובר באדם כזה שרבים תלויים בו, זאת אומרת, שמשפיע על הרבים על ידי חינוך והדרכה. שכל הוספה, איזה שתהיה, בו - נכפלת פי כמה בהמושפעים ממנו, הם תלמידיו.

ועל כל האמור, נאמר: "אין לך דבר העומד בפני הרצון". ובפרט באמצעות התבוננות המתאימה בגודל האחריות (והזכות) המוטלת על שכמו, שהרי אם "המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", על אחת כמה וכמה אם מדובר בכמה נפשות, ובפרט מבין הנוער והצעירים, אשר בעתיד הקרוב הרי כל אחד מהם יבנה ביתו בישראל, והנהגת הבית תושפע ותהיה מתאימה להדרכה מ'גירסא דינקותא' [מה שקיבל בצעירותו]. אשר התבוננות באחריות גדולה זו, ודאי תיתן משנה תוקף לרצון להצליח ולהתגבר על הניסיונות, והרי כאמור, "אין לך דבר העומד בפני הרצון".

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

(כרך יט, אגרת ז'לד)

במענה למכתבו אל"י, בו כתב ראשי פרקים מדברי ימי חייו, ואודות עבודתו כהיום [כיום] בשטח ההוראה והדרכת נוער עובד דתי, ומציין במכתבו שרצונו להתקשר יותר ויותר לתורה, אלא שהמציאות בחיי היום יום מלאה אבני נגף, חלילה וחס, שמעכבים את דרכו ומקשים על התקדמותו הרוחנית.

והנה, ידוע המבואר בספרי מוסר, וביתר אור [באופן יותר 'מואר'] בספרי חסידות, העניין ד"לפום גמלא שיחנא" [= 'לפי כוח הגמל, כן כובד המשא'], זאת אומרת, אשר ביחד עם הניסיונות ניתנו לו משמייים גם כן הכוחות המתאימים כדי להתגבר עליהם,

אלא שבאופן מיוחד זכה דורנו, כנראה במוחש, שכשמחליטים בתוקף המתאים ללכת בדרך הישרה על פי 'ספר הישר', הוא תורתנו הקדושה - רואים שהקישוים [הקשיים] הינם פחותים מכפי אשר שיערו מראש, והכוחות להתגבר עליהם כבירים יותר מאשר היו בהשערה ההתחלתית.

ואם בכל אחד הדברים אמורים, שניתנים לו

באופן אישי בהליכתו בדרך ה'. אלא שמאי-ידיעות בפרטיות הנעשה [מחוסר ידיעה מפורטת במה שמתרחש] אצל חברו, לפעמים טועה האדם לחשוב שהוא היוצא מן הכלל, במה שאין דרכו בחיים נוחה בתכלית, אך האמת היא שדרך החיים של כולם הינה רצופה במכשולים,

ורואים אשר דווקא ניסיונות ועיכובים אלו, יש בהם תועלת רבה, מאחר והם המחסנים את האדם ומכשירים אותו ללכת יותר בטוח בדרכו בחיים.

(כרך טז, אגרת ה'תקמט)

במענה למכתבה אל"י, בו כתבת אודות היחסים אשר בבית, בינה ובין בני משפחתה, שאינם מזדהים עם בחירתה ללכת בדרך התורה והמצוות כראוי,

מובן שאין לה ליפול ברוחה, חלילה וחס, ממה שיש מכשולים בדרך החיים, ולא הכול בא לפנינו 'מן המוכן', אלא שזקוקים ליגיעה והשתדלות, ולפעמים תכופות השתדלות יתרה, כדי להצליח.

- כי כן הוא הסדר דעולמנו זה, וכפי שידוע כל אחד ואחד בהנוגע אליו, בקשיים שהוא חווה

שולחן שבת חסידי

התוועדות משפחתית
לשולחן שבת

ציור: זלמן קליינמן

זה הקטן - גדול!

כיצד זכה ילד קטן לקבל מכתב מהרבי שמוען להנהלת הגמ"ח? ומה למד הרבי מהנהגת רבותינו נשיאינו בעת שהיו ילדים? – פעולתם הגדולה של הקטנים בלימוד התורה ובקיום המצוות

וכי אני מבין?

"מה לתינוק זה בבית הכנסת, בשעת בוקר כה מוקדמת? מדוע אינו שוהה עם אימו?", תמה היהודי. "בני הוא בכור, ולקחתי אותו לשמוע סיום לפני הארוחה", השיב אבי הפעוט.

"וכי הילד מבין את המסכת שאותה מסיימים?", התפלא היהודי. "וכי אני עצמי מבין?", השיב האב. "אם אני לא מבין, ובכל זאת באתי לשמוע את הסיום, הרי שגם בני הבכור, בן השנה, יוכל לשמוע את הסיום..."

בהתוועדות פורים תשל"ב עורר הרבי את הקהל על חובת לימוד התורה בכל מצב, גם כאשר המוח עייף ומתקשה להתרכז... בין הדברים, סיפר הרבי בבת-שחוק:

מקובל בקהילות ישראל לערוך סיומי מסכת בערבי פסחים, ובכך לפטור את הבכורות מחובת התענית.

מעשה בבכור שהמתין להשתתפות בסיום מסכת בערב פסח. בטרם התחיל המסיים לסיים, הבחין הלה באדם האוחז בזרועותיו פעוט בן שנה.

לא רק הכנה

לקיש בשם רבי יהודה הנשיא: "אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן". ובהמשך לכך, שואל רב פפא את אביו: "דידי ודיך מאי?". כלומר: הרי גם אנו לומדים תורה, ומדוע שלא נאמר שלימוד התורה שלנו מקיים את העולם? ומשיב לו על כך אביו: "אינו דומה הבל שיש בו חטא, להבל שאין בו חטא". כלומר: הבל פיהם של הילדים, שאין בהם חטא - יש בו יתרון לעניין זה, אפילו ביחס ללימודם של חכמי הגמרא!

במובן הרחב יותר, יש בכך אמירה מאד משמעותית: לימוד התורה וקיום המצוות של ילדים, הוא אינו רק הכנה לעתיד. זהו עניין חשוב בפני עצמו, שהשפעתו הטובה לא מסתכמת רק בפעולה על הילד עצמו, אלא משליכה על קיום העולם כולו.

במבט ראשוני, נראה שלימוד התורה וקיום המצוות של ילדים קטנים, הינו פחות במעלה מלימוד התורה וקיום המצוות של המבוגרים.

על פי ההלכה, הילד אינו נחשב עדיין 'בר דעת', ואינו מחויב במצוות עד שיגיע לגיל בר/בת מצווה. הסיבה שאנו מוודאים בכל זאת שהילד יקיים את המצוות ככל יכולתו, היא מצד חובת "חינוך" המוטלת על האבא. מה שנתפס בעיקר כשלב מקדים של הכנה, כדי שבעת כניסתו למצוות יהיה הילד מיומן כבר בקיומן.

אך כאמור, זה מה שנראה רק במבט ראשוני. מצד האמת, לא רק שלימוד התורה וקיום המצוות של הקטנים אינו פחות מזה של הגדולים, אלא יש לו אף מעלה עליהם!

הגמרא במסכת שבת מביאה את דברי ריש

דווקא הילדים!

המיוחדת שקיימת בהם בטבעם לענייני תורה

הילדים התברכו בתכונה נפלאה, והיא החביבות

ומצוות.

שבתוכנו אומנם חשה את העוצמה האדירה של המצווה, אך הגוף והנפש הבהמית מסתירים זאת לחלוטין. אנו מורגלים לחוות כל דבר באמצעות כלי השכל, או הריגוש מדברים ממשיים, ולכן אנו לא מסוגלים לחוש את מה שמעבר, את החוויה הרוחנית המופשטת אותה חווה הנשמה בעת קיום המצווה.

בעניין זה יש לילדים יתרון מובהק: אצל הילד כוחות הגוף והשכל אינם מפותחים דיים, ולכן הנשמה שבו 'מאירה' יותר. הילד לא מוגבל רק בחוויות שאותם השכל מסוגל 'לתפוס', אלא הוא מסוגל לחוות את מה שמעבר. את השייכות הפנימית של הנשמה לאלוקות, ואת החיבה המיוחדת שלה לענייני תורה ומצוות.

ניתן לראות זאת אצל ילדים קטנים, אפילו כאלו שטרם יודעים לדבר ולומר "מודה אני", שיש להם חביבות מיוחדת לנישוק המזווה. בקימתם מן השינה בבוקר, ולפני שנשכבים לישון בערב, הם מתרוממים על קצות האצבעות כדי לנשק את המזווה שבפתח החדר, ואם אינם מצליחים, מבקשים הם מההורים שירימו אותם...

מאחורי החביבות הזו למצוות, עומד משהו מאד עמוק:

העולם בו אנו נמצאים, נברא על ידי הקב"ה באופן המתאים לשמו: עולם = העלם. הגוף החומרי והעולם שסביבו, לא מאפשרים לנו לחוש את המציאות האלוקית שנוכחת בתוך מעשה המצוות, ולהתרגש ולהתפעל מכך. הנשמה

כולנו שייכים לזה!

על הרבי הרש"ב, בעל יום ההולדת של כ' מרחשוון, מסופר:

בהיותו ילד צעיר לימים, בגיל ארבע או חמש, נכנס אל סבו, הרבי הצמח צדק, ופרץ בבכי. על שאלת סבו למה הוא בוכה, השיב, כי למד בפרשת השבוע, פרשת וירא, שהקב"ה התגלה אל אברהם, ולכן הוא בוכה - מדוע הקב"ה אינו מתגלה גם אליו?!

השיב לו הצמח צדק: "כשיהודי (צדיק) בן תשעים ותשע שנים מחליט למול את עצמו, ראוי הוא שהקב"ה יתגלה אליו". תשובת הרבי הניחה את דעתו של הילד, והוא חדל מלבכות.

מכתב ל'הנהלת הגמ"ח'

בעקבות כך קופת גמ"ח כיתתית, בשם "קרן דוד" - על שם סבו ע"ה.

כשהודיע על כך לרבי, קיבל מכתב תשובה מיוחד, בצירוף שטר של 100 שקלים. המכתב מוען על ידי הרבי ל: "הנהלת גמ"ח "קרן דוד", ירושלים ת"ו". וצוין בו, בכתב יד קודשו של הרבי: "מצורף בזה השתתפותי".

מה מפליא לראות, את היחס והחשיבות שמעניק הרבי לפעולה קטנה של ילד קטן. הרבי רואה בכך לא פחות מ'הנהלת גמ"ח', ואף מעניק את השתתפותו, כאילו היה זה גמ"ח מכובד לכל דבר.

(מבוסס על שיחת שבת פרשת וירא תשנ"ב; שבת פרשת שופטים תשמ"ח)

בהנהגתו הקדושה של הרבי, ניכר היה באופן בולט במיוחד, עד כמה חשובות פעולותיהם של ילדי ישראל. הרבי הרבה לעורר על חשיבות נתנית הצדקה על ידי הילדים, ואפילו אלו הקטנים ביותר, ואף עודד זאת באמצעות חלוקת מטבעות לצדקה, לילדים דווקא, בכל עת מצוא.

בהתוועדות י"ב תמוז בשנת תשמ"א הזכיר הרבי את הנהגת הרבי הרי"צ בעת היותו ילד צעיר, שהקים קרן גמ"ח להלוואת כספים, בכסף שהרוויח מלימוד משניות בעל פה. בהתאם לכך, קרא הרבי לילדים להקים גם הם קרנות גמ"ח משלהם בכל מקום ומקום.

הרב דוד מונדשיין, שהיה אז ילד צעיר לימים בתלמוד תורה "תורת אמת" בירושלים, הקים

כשהנשמה צועקת // מאמר "ואישה אחת" – ספר המאמרים תשכ"ה

מה עושים כשמרגישים שה'אש' של עבודת ה' 'כבויה' לחלוטין? ואיך מתוך הירידה דווקא מגיעים ליתרון ועלייה גדולה? ה"אישה", "אישי" שמת, ה"ילדים" ו"הנושה" – הפירוש החסידי של סיפור ההפטרה

— ב —

ואישה אחת צעקה

וזה לשון מאמר הנזכר למעלה [בפתיח]:
כִּשְׁם שְׂצוּעֵקִים בִּיחִידוּת עַל רְחוּקוֹ מֵאֱלֹקִים
חַיִּים, כֵּן וְיֹתֵר מִכֵּן, כָּל נִשְׁמָה בַּעֲלוּתָהּ בְּלִילָה
צוּעֶקֶת בְּקוֹל מֵר עַל רְחוּקָה מֵאֱלֹקִים חַיִּים.
וְאָמַר עַל פֶּסוּק "וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי הַנְּבִיאִים
כֹּה":

אִשָּׁה הִיא בְּחִינַת נִשְׁמָה, הַנִּקְרָאת "אִשָּׁה יִרְאֵת
ה'".

אֶחָת אֲשֶׁר הִיא אַחַת עִם הַנָּזִי.

מִנְּשֵׁי בְנֵי הַנְּבִיאִים שֶׁהוּא כְּעֵנֶן הַנְּבוּאָה, שֶׁעֵנֶן
הַנְּבוּאָה לְשׁוֹן "נִיב שְׁפָתֶיךָ", שֶׁמְקַבְּלִים מִבְּחִינַת
דְּבַר הַנָּזִי - כֵּן כָּל נִשְׁמָה הִיא כָּלִי קָבוּל לְקַבֵּל
הַשְׁגוֹת וְגִלּוּי אֱלֹקוֹת.

צִעֲקָה אֶל אֱלֹשֶׁע נּוֹטְרִיקוֹן אֶ-לִי שֶׁע מִלְּשׁוֹן
"וַיִּשַׁע ה' אֶל הַבָּל כֹּה", פְּרוּשׁ שֶׁע [פְּנֵה] אֶלִי.

עֲבָדָה אִישִׁי מַת, פְּרוּשׁ אִשִּׁי הוּא אֵשׁ יוֹד,
שֶׁבְּחִינַת אֵשׁ יוֹד שֶׁהִיא אֲצִלִּי בְּהִתְלַהֲבוּת
וְהִתְלַהֲבוּת אֶהְבָּה בְּרִשְׁפֵּי אֵשׁ לְהַפְלִיל וְלְהַבְטִיל
בְּבְּחִינַת יוֹד, חֲכָמָה עֲלָאָה - מַת אֲצִלִּי!

וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבָדָה הִיא יִרְאֵת אֶת הַנָּזִי, פְּרוּשׁ
יִרְאֵת אוֹתִיּוֹת יִרְאֵת, שֶׁהִיא בּוֹ כֹּחַ לְהוֹסִיף [עַל יָדִי
עֲבוֹדָתוֹ] תּוֹסֵפוֹת אוֹר בְּהַנָּזִי.

וְהַנִּשְׁמָה בָּא לְקַחַת אֶת שְׁנֵי יְלָדֵי לֹו לְעֲבָדִים פְּרוּשׁ
וְהַנִּשְׁמָה מִלְּשׁוֹן "כִּי נִשְׁנִי [= הִשְׁכִּיחֵנִי] אֱלֹקִים",
שֶׁזֶה קָאִי עַל הַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִּית שֶׁהִיא מְשַׁכַּחַת אוֹתִי
מֵאֱלֹקוֹת, בָּא לְקַחַת אֶת שְׁנֵי יְלָדֵי הֵם דְּחִילוֹ וְרַחֲמֵי
[יִרְאָה וְאַהֲבָה], וְהוּא רוֹצֵה שִׁיחֵי לֹו לְעֲבָדִים
לְאַהֲבוֹת זָרוֹת, תַּאֲוֹת הַגּוֹף, וְלִירְאוֹת [דְּאָגוֹת]
זָרוֹת, פֶּן יִחְסַר לְחֵמוֹ.

— א —

הוראה נצחית

וְאִשָּׁה¹ אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי הַנְּבִיאִים צִעֲקָה אֶל אֱלֹשֶׁע
[לְאָמֹר: עֲבָדָה אִישִׁי מַת, וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבָדָה
הִיא יִרְאֵת אֶת ה', וְהַנִּשְׁמָה בָּא לְקַחַת אֶת שְׁנֵי יְלָדֵי לֹו
לְעֲבָדִים].

וּמִבָּאֵר בַּמֶּאמָר שֶׁל רַבְּנֵנוּ הַזֶּקֶן² כָּל פְּרָטִי
הַעֲנִינִים שֶׁבְּסִפּוּר הַהִפְטָרָה בַּעֲבוּדַת ה' כְּדִלְקָמֶן.

וּבְהִקְדָּם מֵה שֶׁכְּתוּב בַּמֶּאמָר שֶׁל ר' הַלֵּל
מִפְּאֲרִיטְשׁ³ (שֶׁכְּנִרְאָה מִיָּסֵד עַל מֶאֱמַר אֲדָמוֹר
הַזֶּקֶן הַנִּזְכָּר לְמַעַלָּה) כְּעֵינִי הַקְדָּמָה, דִּהְיָה יָדוּעַ
שֶׁכָּל הַסְּפּוּרִים שֶׁבְּתַנ"ךְ, הֵגֵם שֶׁהִיוּ כְּפִשּׁוּטִים,
כִּי אֵין מְקָרָא יוֹצֵא מִיָּדִי פִּשּׁוּטִי⁴, מִכָּל מְקוֹם,
לָמָּה בָּרְרוּ הַנְּבִיאִים סְפּוּרִים אֵלּוֹ דִּיקָא לְכַתְּבָם
בְּתַנ"ךְ? - עַל כְּרַחֲךָ לּוֹמֵר, מִפְּנֵי שֶׁרְמִזּוּ בָּהֶם רִזִּין
וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְכִמָּה דְּרָכִים לְעֲבוּדַת ה' (עַד כָּאֵן
הַהִקְדָּמָה שֶׁל ר' הַלֵּל).

וּמוֹבֵן, שֶׁכִּשְׁם שֶׁהַהוֹרָאוֹת שֶׁבְּהִלְכוֹת וְדִינִים
שֶׁבְּתוֹרָה הֵם הוֹרָאוֹת נִצְחִיּוֹת בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם,
כְּלִשׁוֹן אֲדָמוֹר הַזֶּקֶן⁵: "הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית" -

כִּךְ גַּם הַהוֹרָאוֹת שֶׁבְּסִפּוּרֵי הַתּוֹרָה הֵם הוֹרָאוֹת
נִצְחִיּוֹת, כִּי כָּל הַתּוֹרָה הִיא תּוֹרָה אַחַת, וְאִי אֶפְשָׁר
לְהַפְרִיד חֵס וְשִׁלּוּם עֵנֶן אֶחָד מִזֵּילָתוֹ.

וְכֵינֵן שֶׁהַתּוֹרָה מְסַפֶּרֶת סְפּוּר זֶה, וּבְכִמָּה פְּרָטִים,
מוֹכֵחַ שֶׁכָּלִלוֹת הַסְּפּוּר וְכָל פְּרָטִיו שֶׁנִּקְבְּעוּ בַּתּוֹרָה
הֵם הוֹרָאוֹת נִצְחִיּוֹת בַּעֲבוּדַת ה'.

1. מַלְכִּים ב ד, א וְאִילָךְ.

2. נִדְפֵס בַּמֶּאמָרִי אֲדָה"ו הַקְצִירִים ע' קלז. וְרֹאה שֵׁם ע' קלז (בִּאֻפֵּן אַחֵר
קִצֵּת).

3. נִדְפֵס בַּפִּלַח הַרְמוֹן סוֹף פֶּרֶשֶׁת וִירָא (נח, א וְאִילָךְ).

4. שִׁבְת סג, א.

5. תְּנִיחָא פ"ז.

6. מִקָּץ מֵא, נא.

תחיי בנותר

ויאמר אליה אלישע [מה אעשה לך, הגידי לי] מה יש לך בבית כו' ותאמר אין [לשפחתך כל בבית] כי אם אסוד שמן. פרוש, שאין לה כי אם עצם נקודת הנשמה.

ויאמר כו' [לכי שאל לך כלים מן החוץ מאת כל שכניך] כלים רקים אל תמעיטי כו'.

פרוש, כמאמר רב מתיבתא בגן עדן⁷ "אעא דלא סליק ביה נהורא מבטשין ליה, כך גופא דלא סליק ביה נהורא דנשמתא מבטשין ליה וסליק ביה נהורא כו" [= בול עץ שלא נתפסת בו האש, מבטשים אותו לגזירים קטנים. כך גוף שלא מאיר בו אור הנשמה, מבטשים אותו והאור מאיר בו].

וזהו ענין **כלים רקים [אל תמעיטי]** כו', שצריך להתבונן הרבה איך שהוא כלי ריקן בלי שום דעת במח ובלי שום דחילו ורחימו, ויתמרמר מאד על רחוקו ויצעק אל ה' על רחוקו מאלקים חיים מקור החיים.

ואחר כך יבוא ליתרון האור מן החשך, כי באמת לאמתו יש יתרון לאור כשהוא מן החשך דוקא.

וזהו **[ותבא ותגד לאיש האלקים, ויאמר: לכי מכרי את השמן ושלמי את נשיך]**, ואת ובניך תחיי בנותר. את הוא עצם הנשמה ובניך הם דחילו ורחימו שכל נשמה - תחיי בנותר, ביתרון אור מן החשך. כן יזכנו ה', כן יהי רצון, אמן (עד כאן לשונו).

— ג —

בלילה צועקת בקול מר

ויש להוסיף, שעל פי המבאר במאמר הנ"ל, יש לבאר הקשר והשיכות של התחלת ההפטר (ואשה אחת וגו') עם התחלת פרשת השבוע, וירא אליו ה'.

הגלוי ד"ו ירא גו" הוא גלוי נעלה ביותר, כי ענינו "לבקר את החולה",

דחולה בגימטריא מ"ט⁸ - כיון שהיה אצל

אברהם רק מ"ט שערי בינה, שזהו מה שנתן לנבראים שיוכלו להמשיך בכח עצמם. כמאמר רבותינו זכרונם לברכה⁹ "חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכלן נתנו למשה חסר אחד". ואלו שער הנו"ן אינו בשיכות לנברא¹⁰ אלא בורא, בחינת אחד, שזהו מה שמקבלים מלמעלה.

וזהו "יירא אליו", "לבקר את החולה", שהגלוי מלמעלה רפא את החולי של אברהם, והינו שנתבטל הענין שהיה חולה (בגימטריא מ"ט), כיון שקבל גם שער הנו"ן.

וזהו גם ענין זה הוריש אברהם לבניו אחריו, לכל אחד מישראל, שיש לו בירושה לא רק מה שאברהם אבינו השיג על ידי הגיעה בעבודתו, אלא גם הגלוי ד"ו ירא" שנתמשיך מלמעלה - והינו לפי שירוש מקבל הכל.

אמנם כל זה הוא מצד הנשמה, אבל הגוף הרי הוא מעלים ומסתיר כו'.

אף על זה נאמר בהפטר "ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'", שאפילו כאשר הנשמה נמצאת בגוף המעלים, וההעלים הוא עד כדי כך ש"עבדך אישי מת",

הנה גם אז הרי היא אשה אחת, שהיא אחת (מיחדת) עם הו', שלכן נוגע ואכפת לה ההעלים, וכלשון המאמר: "בלילה צועקת בקול מר". והינו, שזהו אמנם מעמד ומצב של לילה, העלים והסתור, אבל אף על פי כן הרי היא צועקת כו'.

וצעקה זו פועלת אשר "את ובניך תחיי בנותר", והינו, שעל ידי זה נעשה יתרון, וכמאמר¹¹ "כד אתכפיא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא בכולהו עלמין" [= כאשר כופים את הצד האחר (הקלפה), מתגלה כבודו של הקדוש ברוך הוא בכל העולמות], כיון שיתרון האור הוא מתוך החשך דוקא.

כן יזכנו ה', כן יהי רצון, אמן!

8. - סה"מ תרנ"ג ע' ער ואילך.

9. ר"ה כא, ב.

10. פתיחת הרמב"ן לפירושו על התורה.

11. ראה תניא פכ"ז. לקו"ת ר"פ פקודי ועוד.

7. זח"ג קסח, א.

8. ראה טעמי המצות להאריז"ל ר"פ יורא. ד"ה חמישים שערי בינה תרנ"ג

טז מרחשוון

תרע"ו

לאחר מאה ושתיים שנים רצופות בהן שימשה ליובאוויטש כמקום מושבם של אדמו"רי חב"ד, הרבי הרש"ב עוזב את ליובאוויטש, יחד עם בני ביתו ומלווים אחדים, עקב התקרבות הצבא הגרמני לאזור במלחמת העולם הראשונה. משם הם יצאו במסע שארך כשבועיים, עד שהגיעו לעיר רוסטוב שעל נהר הדון.

למרות שהרבי הרש"ב עזב את ליובאוויטש, נותרה ישיבת תומכי תמימים במקום והמשיכה לפעול עוד כשנתיים וחצי. בקיץ של שנת תרע"ח נאלצו להעביר את הישיבה לעיר קרמנצ'וג, בגלל נסיבות כלכליות.

תר"פ

נפטרה הרבנית יוכבד שניאורסון, חמותו של הרבי הרי"צ. נטמנה בעיר קשינב.

תשל"ח

הרבי יצא מחדרו הקדוש, לראשונה מאז האירוע בשמיני עצרת, לשמיעת קריאת התורה ב'זאל' הקטן.

כ מרחשוון

תרכ"א

יום הולדת הרבי הרש"ב. הרבי הרש"ב נולד בליובאוויטש, ונקרא בשם "שלום דובער" - על שם אדמו"ר האמצעי, רבי דובער; ועל שם אביו של הרבי הצמח צדק, רבי שלום שכנא.

תרכ"ד

בהיותו בן שלוש, נערכה לרבי הרש"ב התספורת. הסבא, הרבי הצמח צדק, הורה לבנו הרבי מהר"ש (אביו של הרבי הרש"ב) לערוך את התספורת בחשאי.

בערב לפני יום ההולדת, הורה הרבי הצמח צדק להביא את הילד ללון בחדרו. כשקם בבוקר, הורה הרבי הצמח צדק למשמשו ר' חיים בער שייטול את ידי הילד, ואחר כך אמר איתו את הברכות וענה אחריהן אמן.

אחרי התפילה קרא הרבי הצמח צדק להורי

הילד, הרבי מהר"ש והרבנית רבקה, ואמר להם: "מורנו הבעל שם טוב נתן את פך השמן הרוחני לתלמידו, מורנו הרב המגיד, למשוך את רבינו הזקן לנשיאות לדורותיו. בכוח זה נמשך חותני אדמו"ר האמצעי, ואני בכוח זה משחתי אותך ובכוח זה הנני מושחו [את הרבי הרש"ב]."

באותו יום הכניסו את הילד ל"חדר", והרבי הצמח צדק זרק עליו סוכריות, באומרו שהמלאך מיכאל זרק אותן. הדבר התקבל ברצינות בליבו של הילד, שלא רצה לאכול את הסוכריות שהיו יקרות בעיניו. בערב פסח בדקו את כיסי הבגדים של הילדים מחמץ ומצאו את הסוכריות, ואז נאלץ הילד לאכול אותן...

תרל"ד

חגיגת הבר-מצווה של הרבי הרש"ב. חתן הבר-מצווה אמר את המאמר "איתא במדרש תילים", שהוא מאמר של אביו, הרבי מהר"ש.

תרל"ו

כשמלאו לו חמש עשרה שנה, ראה הרבי הרש"ב בחזיון לילה את הבעל שם טוב, הרב המגיד ממזריטש, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הרבי הצמח צדק ועוד. הוא שמע מהם תורות, ואף סיפור שסיפר הבעל שם טוב.

תשד"מ

הרבי קורא לתת לילדים קטנים רק תמונות וצעצועים שנראות בהם חיות ובהמות טהורות.

תשמ"ח

הרבי חילק את הקונטרס "החלצו - רנ"ט" מאת הרבי הרש"ב. במהלך החלוקה נגמרו הקונטרסים, והחלוקה נעצרה. עוד באותו לילה הודפסו במיוחד אלפי קונטרסים נוספים, ולמוחרת המשך הרבי את החלוקה.

תשמ"ט

הרבי ביקש שכל אחד ייכנס לישיבת "תומכי תמימים" לשעה קלה, ללמוד בה מתורתו של הרבי הרש"ב ולעשות פעולות טובות.

תנש"א

הרבי חילק לציבור את קונטרס "עץ החיים" של הרבי הרש"ב, שיצא בהוראת הרבי בהוצאה

יום שלישי

כ מרחשוון

- היום חל יום הולדתו של הרבי הרש"ב.
- ביום זה צריך לקבל החלטות טובות להוסיף בלימוד החסידות ובהפצת היהדות והחסידות¹.

וכן² יש להשתדל להיכנס לבניין ישיבת "תומכי תמימים" [ובמקום שאין בו סניף של הישיבה - לבית חב"ד וכדומה], ושם להתפלל או לומר את מזמור טז בתהלים (המתאים למספר שנותיו של הרבי הרש"ב), ללמוד מתורתו, ובמיוחד את קונטרס "החלצו", ולעשות פעולות של גמילות חסדים. ומה טוב שפעולות אלה תיעשינה ברבים.

2. ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 56 (התוועדות ח"א עמ' 337).

1. 'התוועדות' תשמ"ז ח"א עמ' 496, ספר-השיחות תשמ"ז ח"א עמ' 69.

המקורות מופיעים בפירוט יותר בספר

שנותרה בפולין במלחמת העולם השנייה.

כב מרחשוון

תקס"ו

בליאדי נולד בנו בכורו של הרבי הצמח צדק, וסב סבו של הרבי - הרב"ש, הרב הקדוש רבי ברוך שלום. נקרא על שם שני סביו: רבי ברוך, אביו של אדמו"ר הזקן; ורבי שלום שכנא, אביו של הרבי הצמח צדק.

הוא היה חביב ביותר על סבו הגדול, אדמו"ר הזקן. כך סיפר הרבי הרי"צ: "אדמו"ר הזקן היה מחבב מאד את דודי-זקני הרב"ש. מאז שהחל ללכת ל"חדר", היה צריך לבוא כל יום לאביו-זקנו רבינו הזקן. בהיותו בן שש לימדו אדמו"ר הזקן דקדוק. בן שבע לימדו רבינו נגינת הטעמים של תנ"ך. מיום שנסע רבינו עם משפחתו וחלק מחסידיו מליאדי ועד יומו האחרון של רבינו [כחמישה חודשים], היה הרב"ש ליד רבינו. הוא ישב איתו במרכבה וישן בחדרו".

בעת הסתלקותו של אדמו"ר הזקן היה הרב"ש בן שבע, וההסתלקות השפיעה עליו מאד עד שבמשך כל חייו הוא נותר שבור לב.

תנש"א

שמענו מהרבי את המאמר "כעין שיחה" (מאמר חסידות שאמירתו הייתה בדומה לאופן אמירת שיחה) האחרון לעת עתה, והוא המאמר "ויהיו חיי שרה".

מיוחדת לרגל יום ההולדת המאה ושלושים של הרבי הרש"ב - בצירוף שטר של דולר לצדקה.

תשנ"ב

הרבי הורה להדפיס בהוצאה מיוחדת ובכריכה מהודרת את "קונטרס כ"ף מרחשוון - תשנ"ב", שהכיל את המאמר "ויהיו חיי שרה" משנת תש"ל. לאחר תפילת ערבית, הרבי עמד ליד פתח חדרו הקדוש וחילק לכל אחד את הקונטרס, בצירוף שטר של דולר לצדקה.

באותו יום יצא לאור גם הקונטרס "בית רבינו שבבבל", ובו ביאור מאת הרבי על מעלת בית הכנסת ובית המדרש של הרבי - 770. מאז שהקונטרס יצא לאור, הרבי החזיק אותו באופן קבוע בתוך הסידור שלו.

כא מרחשוון

תרל"ג

הרבי מהר"ש קרא אליו לחדרו לשלושה חסידים ידועים: רבי שניאור זלמן זלטופולסקי מקרמנצ'וק, רבי שניאור זלמן ניימרק מפולוצק ורבי לייב מנעוויל. בחדר נכח גם הרבי הרש"ב. כשנכנסו, אמר להם הרבי מהר"ש: "היום יום שמחה לי. בני הרש"ב [שהיה אז נער בן שתים עשרה] סיים ללמוד את שישה סדרי משנה בעל פה!".

תשל"ח

הוחזרה לידי הרבי ספרייתו של הרבי הרי"צ,

הַבָּקָר רֵץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רֶדֶד וַיִּטּוֹב וַיִּתֵּן
אֶל־הַנָּעַר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: וְאֶל־הַבָּקָר רֵץ
אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רֶדֶד וַיִּטּוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנָּעַר
וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: וּלְנֹת תּוֹרִי רַחֵם אַבְרָהָם
וְדַבֵּר בְּרַ תּוֹרִי רַכִּיף וְטֵב וַיֵּהֱב לַעֲלֹמָא וְאוֹחִי
לְמַעַבְדֵּי יִתָּה: ה' וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחֹלֵב וּבֶן־הַבָּקָר
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם
תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ: וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחֹלֵב וּבֶן־הַבָּקָר
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת
הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ: וַיְסִיב שֶׁמֶן וְחֹלֵב וּבֶן תּוֹרִי דִּי עֲבַד
וַיֵּהֱב קְדָמֵהוֹן וְהוּא מְשַׁמֵּשׁ עֲלֵיהוֹן תַּחַת
אֵילָנָא וַאֲכָלוּ: ט' וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיזָה שְׂרָה
אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֵהָל: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיזָה
שְׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֵהָל: וַאֲמָרוּ לָהּ אֵן
שְׂרָה אֲתָתְךָ וַאֲמָר הָא אֲמָר הָא בְּמִשְׁכָּנָא: י' וַיֹּאמֶר שׁוּב
אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כַּעַת חַיָּה וְהַנְּהִיבֵן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ
וְשָׂרָה שִׁמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו: וַיֹּאמֶר
שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כַּעַת חַיָּה וְהַנְּהִיבֵן לְשָׂרָה
אֲשֶׁתְּךָ וְשָׂרָה שִׁמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו:
וַאֲמָר מֵתָב אֲתוּב לְוֹתְךָ כַּעַד דְּאֲתוּן קִמְיִן וְהָא
כִּי לְשָׂרָה אֲתָתְךָ וְשָׂרָה שִׁמְעַת בְּתָרַע מִשְׁכָּנָא
וְהוּא אַחֲוֹרוּהִי: יא' וַאֲבָרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים
בַּיָּמִים חֲדָל לְהַיּוֹת לְשָׂרָה אֶרֶץ כְּנָעִים:
וַאֲבָרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חֲדָל לְהַיּוֹת
לְשָׂרָה אֶרֶץ כְּנָעִים: וַאֲבָרָהָם וְשָׂרָה סִיבוּ עָלוּ
בַּיּוֹמִין פֶּסֶק מִלְּמַחְוֵי לְשָׂרָה אוֹרַח כְּנָעִי:
יב' וַתִּצְחַק שְׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בִלְתִּי
הִי־תַהֲלִי עֲדָנָה וְאֲדֹנִי זָקֵן: וַתִּצְחַק שְׂרָה בְּקִרְבָּהּ
לֵאמֹר אַחֲרֵי בִלְתִּי הִי־תַהֲלִי עֲדָנָה וְאֲדֹנִי זָקֵן:
וַחֲכִית שְׂרָה בְּמַעֲהָ לְמִימָר כִּתְּרָה דְּסִיבִית הֹוֹת
לִי עוֹלִימֹו וְרַבּוֹנִי סִיב: יג' וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
אַבְרָהָם לָמָּה זֶה צָחָקָה שְׂרָה לֵאמֹר הָאֵף
אֲמַנָּם אֲלֹד וְאֲנִי זָקֵנָתִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם

א וַיֹּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלָנִי מִמָּרָא וְהוּא יֵשֵׁב
פֶּתַח־הָאֵהָל כְּחֵם הַיּוֹם: וַיֹּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלָנִי
מִמָּרָא וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח־הָאֵהָל כְּחֵם הַיּוֹם: וְאַתְגְּלִי
לָהּ יי' בְּמִשְׁרֵי מִמָּרָא וְהוּא יֵתֵב בְּתָרַע מִשְׁכָּנָא
כְּמִיחֵם יוֹמָא: כ' וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֹּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה
אֲנָשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֹּרָא וַיִּרֶץ לְקִרְאָתָם מִפֶּתַח
הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרָצָה: וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֹּרָא וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֹּרָא וַיִּרֶץ לְקִרְאָתָם
מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרָצָה: וְזָקָף עֵינֵהוּ וַיִּחַזַּא
וְהָא תִּלְתָּא גְבָרִין (נ"י גְבָרִין) קִמְיִן עֲלוּוֹהִי
וַיִּחַזַּא וְרַחֵם לְקְדָמֵהוֹן מִתָּרַע מִשְׁכָּנָא וְסָגִיד עַל
אֲרָצָא: ג' וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי אִם־נָא מִצָּאֲתִי חֹן
בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי
אִם־נָא מִצָּאֲתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל
עַבְדְּךָ: וַאֲמָר יי' אִם כַּעַן אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין קְדָמְךָ
(נ"י בְּעֵינֶיךָ) לֹא כַּעַן תַּעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: ד' וַיִּקַּח
נָא מַעֲטִימִים וּרְחֻצוֹ רִגְלִיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת
הָעֵץ: וַיִּקַּח־נָא מַעֲטִימִים וּרְחֻצוֹ רִגְלִיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ
תַּחַת הָעֵץ: וַיִּסְבּוּן כַּעַן זַעִיר מִיָּא וְאַסְחוּ רִגְלֵיכֹן
וְאַסְתַּמִּיכוּ תַּחַת אֵילָנָא: ה' וַאֲקָחָהּ פֶּת־לָחֶם
וְסַעְדוֹ לְבָכֶם אַחֵר תַּעֲבְרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם
עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:
וַאֲקָחָהּ פֶּת־לָחֶם וְסַעְדוֹ לְבָכֶם אַחֵר תַּעֲבְרוּ
כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וְאַסֵּב פֶּתָא דְּלַחֲמָא וְסַעֲדוֹ לְבָכֹן
כִּתְּרָ כֵּן תַּעֲבְרוּ אֲרִי עַל כֵּן עֲבַרְתוּן עַל עַבְדְּכֹן
וַאֲמָרוּ כֵּן תַעֲבִיד כִּמָּא דִּי מִלְּתָא: ו' וַיִּמְהַר
אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל־שְׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִּי שְׁלֹשׁ
סָאִים קָמַח סָלַת לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת: וַיִּמְהַר
אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל־שְׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִּי שְׁלֹשׁ
סָאִים קָמַח סָלַת לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת: וְאוֹחִי
אַבְרָהָם לְמִשְׁכָּנָא לֹוֹת שְׂרָה וַאֲמָר אוֹחָא תִּלְתָּ
סָאִין קָמַח דְּסִלְתָּא לוֹשִׁי וְעִבְדִּי גְרִיצֵן: ז' וְאֶל־

לָמָּה זֶה צָחֵקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵפ אִמָּנָם אֵלֶּךָ וְאֲנִי זָקְנָתִי: וְאָמַר יי לְאַבְרָהָם לָמָּה דָּנִן חֵיכֶת שָׂרָה לְמִימַר הַכֶּרֶם בְּקוֹשָׁטָא אוֹלִיד וְאֵנָּה סִיבִית: י הִיפְלָא מִיְהוָה דְּבַר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חֵיה וּלְשָׂרָה בִּן: הִיפְלָא מִיְהוָה דְּבַר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חֵיה וּלְשָׂרָה בִּן: הִיזְתַּפְסִי מִן קֳדָם יי פִּתְגָמָא לְזִמְן אַתּוּב לְתוֹךְ כַּעֲדֵן דְּאַתּוּן קִימִין וּלְשָׂרָה בִּר: שׁוּ טו וּתְכַחֵשׁ שָׂרָה | לֵאמֹר לֹא צָחֵקְתִּי כִּי | יִרְאֶה וְיֹאמַר | לֹא כִּי צָחֵקְתִּי: וּתְכַחֵשׁ שָׂרָה | לֵאמֹר לֹא צָחֵקְתִּי כִּי | יִרְאֶה וְיֹאמַר | לֹא כִּי צָחֵקְתִּי: וּבְדִיכַת שָׂרָה לְמִימַר לֹא חֵיכִית אֲרִי דַחֲלַת וְאָמַר לֹא בְרַם חֵיכֶת: טו וַיִּקְמוּ מִשְׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל-פָּנֵי סָדָם וְאַבְרָהָם הִלְךְ עִמָּם לְשַׁלְחָם: וַיִּקְמוּ מִשְׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל-פָּנֵי סָדָם וְאַבְרָהָם הִלְךְ עִמָּם לְשַׁלְחָם: וַיִּקְמוּ מִתְּמָן גְּבֻרָא וְאַתְּכִיאוּ עַל אִפִּי סָדָם וְאַבְרָהָם אָזַל עִמָּהוֹן לְאַלוּאִיָּהוֹן: י וַיְהִיָּה אָמַר הַמִּכְסָּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה: וַיְהִיָּה אָמַר הַמִּכְסָּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה: וַיִּי אָמַר הַמִּכְסִּי אֲנִי מֵאַבְרָהָם דִּי אֲנָּה עֶבֶד: יי וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגֹוִי גְדוֹל וְעֲצוּם וְנִבְרָכִי כֹּל גֹּוִי הָאָרֶץ: וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגֹוִי גְדוֹל וְעֲצוּם וְנִבְרָכִי כֹּל גֹּוִי הָאָרֶץ: וְאַבְרָהָם מִתְּהָה יְהִיָּה לְעַם סִגִּי וּתְקִיף וַיִּתְּבָרְכֵן בְּדִילָה כֹּל עַמִּמִּי אֲרַעָא: יט כִּי יִדְעָתוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת-בְּנָיו וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דִּרְךָ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צִדְקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא יְהוָה עַל-אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר-דִּבֶּר עִלּוּ: כִּי יִדְעָתוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת-בְּנָיו וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דִּרְךָ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צִדְקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא יְהוָה עַל-אַבְרָהָם אֶת אֲשֶ�ר-דִּבֶּר עִלּוּ: אֲרִי גִלִּי קְדָמִי (גִּי) רַמְבַּ"ן יִדְעָתָנָה) בְּדִיל דִּי יִפְקֵד יֵת בְּנוֹהֵי וַיֵּת אֲנָשׁ בֵּיתָה בְּתוֹרָה וַיִּשְׁרוּן אֲרָחֵן דְּתַקְנֵן קֳדָם יי לְמַעַבְד כְּדָתָא וְדִינָא בְּדִיל אִתִּי יי עַל אַבְרָהָם יֵת דְּמַלְל

עֲלוּהִי: כ וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סָדָם וְעַמָּהּ כִּי־רָבָה וְחַטָּאתָם כִּי כְבֹּדָה מֵאֹד: וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סָדָם וְעַמָּהּ כִּי־רָבָה וְחַטָּאתָם כִּי כְבֹּדָה מֵאֹד: וְאָמַר יי קִבַּלְת דְּסָדוּם וְעַמָּהּ אֲרִי סִגִּיאַת וְחֻכְתָּהוֹן אֲרִי תְקִיפַת לְחָדָא: כא אַרְדֵּה־נָּא וְאַרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ | כָּלָה וְאִם־לֹא אֲדַעָה: אַרְדֵּה־נָּא וְאַרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ | כָּלָה וְאִם־לֹא אֲדַעָה: אֲתַגְלִי כַּעַן וְאַדִּין חֲכִי קִבַּלְתָּהוֹן דְּעֵלַת לְקִדְמִי עֲבָדוּ אֲעַבְד עִמָּהוֹן גְּמִירָא (אִם לֹא תִיבִין) וְאִם תִּיבִין לֹא אֶתְפָּרַע: כב וַיִּפְּנוּ מִשְׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּלְכוּ סָדָמָה וְאַבְרָהָם עֹודָנו עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּפְּנוּ מִשְׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּלְכוּ סָדָמָה וְאַבְרָהָם עֹודָנו עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה: וְאַתְּפִנְיָאוּ מִתְּמָן גְּבֻרָא וְאַזְלוּ לְסָדוּם וְאַבְרָהָם עַד כַּעַן מִשְׁמַשׁ בְּצִלוֹ קֳדָם יי: כג וַיֵּגֶשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵפ תִּסְפָּה צָדִיק עַם־רָשָׁע: וַיֵּגֶשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵפ תִּסְפָּה צָדִיק עַם־רָשָׁע: וַיִּקְרַב אַבְרָהָם וְאָמַר הִכְרַגְוּ תִּשְׁיָצִי וּכְפָּא עִם חֵיכָא: כד אוֹלִי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צָדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הֲאֵפ תִּסְפָּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצָּדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּה: אוֹלִי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צָדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הֲאֵפ תִּסְפָּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצָּדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּה: מָאִים אֵיִת חֲמִשִּׁין זַכָּאִין בְּגוֹ קִרְתָּא הִכְרַגְוּ תִּשְׁיָצִי וְלֹא תִשְׁבּוּק לְאַתְרָא בְּדִיל חֲמִשִּׁין זַכָּאִין דִּי כְּנוּהָ: כה חֲלָלָה לָךְ מַעֲשֵׂת | כְּדִבְרֵי הָזֶה לְהַמִּית צָדִיק עַם־רָשָׁע וְהָיָה כְּצָדִיק פְּרָשָׁע חֲלָלָה לָךְ הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: חֲלָלָה לָךְ מַעֲשֵׂת | כְּדִבְרֵי הָזֶה לְהַמִּית צָדִיק עַם־רָשָׁע וְהָיָה כְּצָדִיק פְּרָשָׁע חֲלָלָה לָךְ הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: קוֹשָׁטָא אֲנוּן דִּינָךְ מִלְּמַעַבְד כְּפִתְגָמָא דִּדִּין לְקִטְלָא וּכְפָּא עִם חֵיכָא וְהִי וּכְפָּא כְּחִיכָא קוֹשָׁטָא אֲנוּן דִּינָךְ דִּדִּין (גִּי דִּדִּין) כָּל אֲרַעָא לֹא

הַנְהִינָא הוּאֵלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדָנִי אוּלַי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אֲשֻׁחִית בְּעִבּוּר הָעֲשָׂרִים: וְאָמַר הָא כֻּעַן שְׂרִיתִי לְמַלְלָא קֳדָם יְיָ מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן עֲשָׂרִין וְאָמַר לֹא אַחְבֵּל בְּדִיל עֲשָׂרִין: 5 וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לֹאֲדָנִי וְאִדְבָּרָה אֲדָ־הַפֶּעַם אוּלַי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אֲשֻׁחִית בְּעִבּוּר הָעֲשָׂרָה: וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לֹאֲדָנִי וְאִדְבָּרָה אֲדָ־הַפֶּעַם אוּלַי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אֲשֻׁחִית בְּעִבּוּר הָעֲשָׂרָה: וְאָמַר לֹא כֻעַן יִתְקַף קֳדָם יְיָ וְאִמְלִל בְּרַם זִמְנָא הָדָא מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן עֲשָׂרָה וְאָמַר לֹא אַחְבֵּל בְּדִיל עֲשָׂרָה: 6 וַיֵּלֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר פִּלָּה לְדַבֵּר אֶל־אֲבִרְהָם וְאֲבִרְהָם שָׁב לְמִקְמוֹ: וַיֵּלֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר פִּלָּה לְדַבֵּר אֶל־אֲבִרְהָם וְאֲבִרְהָם שָׁב לְמִקְמוֹ: וְאִסְתַּלַּק יִקְרָא דִּי כַד שָׁצִי לְמַלְלָא עִם אֲבִרְהָם וְאֲבִרְהָם תָּב לְאַתְרָה:

שלישי א וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדֻמָּה בְּעֶרְב וְלוֹט יָשָׁב בְּשַׁעַר־סְדֹם וַיֵּרָא־לוֹט וַיִּקָּם לִקְרֹאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אֲפִים אֶרְצָה: וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדֻמָּה בְּעֶרְב וְלוֹט יָשָׁב בְּשַׁעַר־סְדֹם וַיֵּרָא־לוֹט וַיִּקָּם לִקְרֹאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אֲפִים אֶרְצָה: וְעָלוּ תְרִין מְלָאכִיָּא לְסְדוּם בְּרִמְשָׁא וְלוֹט יָתַב בְּתַרְעָא (ג"י בְּתַרְע) דְּסְדוּם וְחָזָא לוֹט וְקָם לְקַדְמוֹתָהוּן וּסְגִיד עַל אִפּוּהִי עַל אֶרְעָא: 7 וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא־אֲדָנִי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדִרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרָחוּב נָלִין: וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא־אֲדָנִי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדִרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרָחוּב נָלִין: וְאָמַר בְּכַעַר כֻּעַן רַבּוּנִי זִוְרוּ כֻּעַן לְבֵית עַבְדְּכוֹן וּבֵיתוֹ וְאִסְחוּ רַגְלֵיכוֹן וְתִקְדְּמוּן וְתִתְּכוֹן לְאַתְרָכוֹן וְאָמְרוּ לֹא אֵלֶהֶן בְּרָחוּבָא נְבִית: 8 וַיִּפְצְרֵבָם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֹלֵיוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתָּה וּמִצּוֹת אָפָה וַיֹּאכְלוּ: וַיִּפְצְרֵבָם מְאֹד

אִמְצָא בְּסָדָם חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאֲתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אִמְצָא בְּסָדָם חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאֲתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם: וְאָמַר יְיָ אִם אֲשַׁכַּח בְּסָדוּם חַמְשִׁין זָכָאִין בְּגוֹ קִרְתָּא וְאֲשַׁבּוּק לְכָל אַתְרָא בְּדִילְהוֹן: 9 וַיַּעַן אֲבִרְהָם וַיֹּאמֶר הַנְהִינָא הוּאֵלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדָנִי וְאִנְכִי עֶפְר וְאָפֵר: וַיַּעַן אֲבִרְהָם וַיֹּאמֶר הַנְהִינָא הוּאֵלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדָנִי וְאִנְכִי עֶפְר וְאָפֵר: וְאִתְּב אֲבִרְהָם וְאָמַר הָא כֻּעַן שְׂרִיתִי לְמַלְלָא קֳדָם יְיָ וְנָאֵנָּה עֶפְר וְקָטָם: 10 אוּלַי יִחְסְרוּן חַמְשִׁים צְדִיקִים חַמְשָׁה הִתְשַׁחִית בְּחַמְשָׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשֻׁחִית אִם־אִמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה: אוּלַי יִחְסְרוּן חַמְשִׁים צְדִיקִים חַמְשָׁה הִתְשַׁחִית בְּחַמְשָׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשֻׁחִית אִם־אִמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה: מָאִים יִחְסְרוּן חַמְשִׁין זָכָאִין חַמְשָׁא הִתְחַבֵּל בְּחַמְשָׁא יֵת כָּל קִרְתָּא וְאָמַר לֹא אַחְבֵּל אִם אֲשַׁכַּח תַּמָּן אַרְבָּעִין וַחֲמִשָּׁא: 11 וַיִּסָּף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בְּעִבּוּר הָאַרְבָּעִים: וַיִּסָּף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בְּעִבּוּר הָאַרְבָּעִים: וְאִסְפָּה עוֹד לְמַלְלָא קְדָמוּהִי וְאָמַר מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן אַרְבָּעִין וְאָמַר לֹא אֶעֱבֹד גְּמָרָא בְּדִיל אַרְבָּעִין: 12 וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לֹאֲדָנִי וְאִדְבָּרָה אוּלַי יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אִמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים: וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אִמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים: וְאָמַר לֹא כֻעַן יִתְקַף קֳדָם (ג"י רִוְגָנָא) דִּי וְאִמְלִל מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן תְּלָתִין וְאָמַר לֹא אֶעֱבֹד גְּמָרָא אִם אֲשַׁכַּח תַּמָּן תְּלָתִין: 13 וַיֹּאמֶר הַנְהִינָא הוּאֵלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדָנִי אוּלַי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אֲשֻׁחִית בְּעִבּוּר הָעֲשָׂרִים: וַיֹּאמֶר

וַיָּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצֹּת אָפֶה וַיֹּאכְלוּ: וַתִּתְקַף בַּהֶן לַחֲדָא וַדְּרו לְוַתָּה וַעֲלוּ לְבֵיתָה וַעֲבַד לְהֶן מִשְׁתֵּיָא וּפִטְיִר אָפֶה לְהֶן וְאָכְלוּ: ה' מָרָם יִשְׁכְּבוּ וְאִנְשֵׁי הָעִיר אִנְשֵׁי סָדָם נִסְבּוּ עַל־הַפִּית מִנְעַר וַעֲדִיזְקָן כָּל־הָעָם מִקְצֶה: מָרָם יִשְׁכְּבוּ וְאִנְשֵׁי הָעִיר אִנְשֵׁי סָדָם נִסְבּוּ עַל־הַפִּית מִנְעַר וַעֲדִיזְקָן כָּל־הָעָם מִקְצֶה: עַד לֹא שָׁכְבוּ וְאִנְשֵׁי קִרְתָּא אִנְשֵׁי סָדָם אֶקִּיפוּ עַל בֵּיתָא מַעוּלִימָא וַעֲד סָכָא כָּל עַמָּא מִסּוּפָה: ה' וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֵיָּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלַּיְלָה הוֹצִיָּאֵם אֵלֵינוּ וְנִדְעָה אֹתָם: וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֵיָּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלַּיְלָה הוֹצִיָּאֵם אֵלֵינוּ וְנִדְעָה אֹתָם: וַקְרוּ לָלוֹט וַאֲמָרוּ לָהּ אֵן גְּבָרִיָּא דִּי אָתוּ לְוַתְךָ לִילִיָּא אֶפְקִנְוִן לְוַתְנָא וְנִדְעָ יַתְהוֹן: ו' וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתַחַה וְהַדְלַת סֹגֵר אַחֲרָיו: וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתַחַה וְהַדְלַת סֹגֵר אַחֲרָיו: וַיִּפֶּק לְוַתְהוֹן לוֹט לְמַרְעָא וְדָשָׂא אֶחָד בְּתוֹרָהּ: ז' וַיֹּאמֶר אֶל־נָנָא אַחִי תַרְעוּ: וַיֹּאמֶר אֶל־נָנָא אַחִי תַרְעוּ: וַאֲמַר בְּבַעֵן אַחִי לֹא תִבְאִישׁוּן: ח' הִנֵּה־נָנָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּ אִישׁ אוֹצִיָּאָה־נָנָא אֶתְהֶן אֲלֵכֶם וַעֲשׂוּ לְהֶן כַּמֻּזָּב בְּעֵינֵיכֶם רַק לְאֲנָשִׁים הָאֵל אֶל־תַּעֲשׂוּ דְבַר כִּי־עֲלִיכֶן בָּאוּ בְּצַל קִרְתִּי: הִנֵּה־נָנָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּ אִישׁ אוֹצִיָּאָה־נָנָא אֶתְהֶן אֲלֵכֶם וַעֲשׂוּ לְהֶן כַּמֻּזָּב בְּעֵינֵיכֶם רַק לְאֲנָשִׁים הָאֵל אֶל־תַּעֲשׂוּ דְבַר כִּי־עֲלִיכֶן בָּאוּ בְּצַל קִרְתִּי: הָא כַּעַן לִי תַרְתִּין בָּנִין דִּי לֹא יָדַעְנִין גְּבַר אֶפֶק כַּעַן יַתְהֶן לְוַתְכוֹן וַעֲיִבִּידוּ לְהֶן כְּדַמְשָׁן בְּעֵינֵיכוֹן לְחוּד לְגְבָרִיָּא הָאֵלִין לֹא תַעֲבִדוּן מַדְעָם אַרְי עַל כֵּן עֲלוּ בְּטַל שְׂרוּתִי: ט' וַיֹּאמְרוּ א' גִּשְׁתְּלָאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בְּאִלְגוֹר וַיִּשְׁפֹּט שְׁפוֹט עֲתָה גֵרַע לָךְ מִהֶם וַיִּפְצְרוּ בְּאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְשׂוּ לְשֹׁכֵר הַדְּלָת: וַיֹּאמְרוּ א' גִּשְׁתְּלָאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בְּאִ-

לְגוֹר וַיִּשְׁפֹּט שְׁפוֹט עֲתָה גֵרַע לָךְ מִהֶם וַיִּפְצְרוּ בְּאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְשׂוּ לְשֹׁכֵר הַדְּלָת: וַאֲמָרוּ קִרְב לְהֵלָא וַאֲמָרוּ חַד אָתָּא לְאֶתְוַתְבָּא וְהָא דִּיִּין דִּינָא כַּעַן נִבְאָשׁ לָךְ מִדִּילְהוֹן וַתִּקְיִפוּ כַּגְבָּרָא בְּלוֹט לַחֲדָא וַקְרִיבוּ לְמַתְבַּר דָּשָׂא: י' וַיִּשְׁלְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת־לוֹט אֲלֵיהֶם הַבֵּיתָה וְאֶת־הַדְּלַת סֹגְרוֹ: וַיִּשְׁלְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת־לוֹט אֲלֵיהֶם הַבֵּיתָה וְאֶת־הַדְּלַת סֹגְרוֹ: וְאוֹשִׁיטוּ גְבָרִיָּא יַת יְדִיהוֹן וְאִתִּיאוּ יַת לוֹט לְוַתְהוֹן לְבֵיתָא וְיַת דָּשָׂא אַחֲדוֹ: י"א וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פָּתַח הַבֵּיתָה הַכּוֹ בַּסְּנוּרִים מִקְּמָן וַעֲד־גְּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמַצָּא הַפֶּתַח: וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבֵּיתָה הַכּוֹ בַּסְּנוּרִים מִקְּמָן וַעֲד־גְּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמַצָּא הַפֶּתַח: וְיַת גְּבָרִיָּא דִּי בְּתַרַע בֵּיתָא מְחוּ בְּשִׁבְרִירִיָּא מִזְעִירָא וַעֲד רַבָּא וְלֹאִיו לְאַשְׁכַּחַתָּא תַרְעָא: י"ב וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל־לוֹט עַד מִי־לָךְ פֶּה חֲתָן וּבִנְיָד וּבְנִתִּיד וְכָל אֲשֶׁר־לָךְ בְּעִיר הוֹצֵא מִן־הַמָּקוֹם: וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל־לוֹט עַד מִי־לָךְ פֶּה חֲתָן וּבִנְיָד וּבְנִתִּיד וְכָל אֲשֶׁר־לָךְ בְּעִיר הוֹצֵא מִן־הַמָּקוֹם: וַאֲמָרוּ גְבָרִיָּא לָלוֹט עוֹד מִן לָךְ הֵכָא חֲתָנָא וּבִנְיָד וּבְנִתִּיד וְכָל דִּי לָךְ בְּקִרְתָּא אֶפֶיק מִן אַתְרָא: י"ג כִּי־מִשְׁחָתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־גִדְלָה צַעֲקָתְכֶם אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַחְנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ: כִּי־מִשְׁחָתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־גִדְלָה צַעֲקָתְכֶם אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַחְנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ: אַרְי מַחְבְּלִין אֲנַחְנָא יַת אַתְרָא חֲדִין אַרְי סְגִיאתָ קְבִלְתְּהוֹן קֳדָם יי וְשִׁלְחָנָא יי לְמַחְבְּלוֹתָהּ: י"ד וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר א' אֶל־חֲתָנָיו א' לְקַחְתִּי בְּנָתִיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־מִשְׁחָתִי יְהוָה אֶת־הָעִיר וַיְהִי כַּמֻּצָּחַק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו: וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר א' אֶל־חֲתָנָיו א' לְקַחְתִּי בְּנָתִיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־מִשְׁחָתִי יְהוָה אֶת־הָעִיר וַיְהִי כַּמֻּצָּחַק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו: וַיִּפֶּק לוֹט וּמִלִּיל עִם חֲתָנָהּ נִסְבִּי בְּנִתָּה וַאֲמַר קוּמוּ פוּקוּ

הָרָעָה וּמָתִי: הָא כְּעַן אֲשַׁכַּח עֲבָדְךָ רַחֲמִין גְּדָמָךְ
וְאֶסְגִּיתָא טִיבוּתְךָ דִּי עֲבָדְךָ עָמִי לְקִיָּמָא יֵת נַפְשִׁי
וְאֵנָּה לֵית אֵנָּה זְכִיל לְאַשְׁתֹּבֵא לְטוּרָא דִּילְמָא
תַּעֲרַעְנִי בְּשֵׁתָא וְאִימוּת: כ הִנֵּה־נָא הָעִיר הַזֹּאת
קָרְבָה לָנוּ ס שְׁמָהּ וְהוּא מִצְעָר אִמְלָטָה נָא
שְׁמָהּ הָלֹא מִצְעָר הוּא וְתַחֲי נַפְשִׁי: הִנֵּה־נָא
הָעִיר הַזֹּאת קָרְבָה לָנוּ שְׁמָהּ וְהוּא מִצְעָר אִמְלָטָה
נָא שְׁמָהּ הָלֹא מִצְעָר הוּא וְתַחֲי נַפְשִׁי: הָא כְּעַן
קִרְתָּא הָדָא קָרִיבָא לְמַעֲרִיק לְתַמְנָא וְהִיא זְעִירָא
אֲשֶׁתֹּבֵב פְּעֵן פְּעֵן הָלֹא זְעִירָא הִיא וְתַתְּקִים
נַפְשִׁי:

רביעי כא וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִשְׁאֲתִי פְּנִיךָ גַם לְדַבֵּר
הַזֶּה לְבַלְתִּי הַפְּכִי אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִשְׁאֲתִי פְּנִיךָ גַם לְדַבֵּר הַזֶּה
לְבַלְתִּי הַפְּכִי אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וַאֲמַר לֵה הָא
נְסִיכִית אַפְּךָ אַף לְפַתְגָּמָא הַדִּין בְּדִיל דְּלֹא
לְמַהֲפֹךְ יֵת קִרְתָּא דְּבִיעִיתָא עֲלֵה: כב מַהֲל הַמְּלִט
שְׁמָהּ כִּי לֹא אוֹכַל לַעֲשׂוֹת דְּכָר עַד־בֹּאֵךְ שְׁמָהּ
עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הָעִיר צוּעֵר: מַהֲל הַמְּלִט שְׁמָהּ
כִּי לֹא אוֹכַל לַעֲשׂוֹת דְּכָר עַד־בֹּאֵךְ שְׁמָהּ עַל־כֵּן
קָרָא שֵׁם־הָעִיר צוּעֵר: אוֹחִי לְאַשְׁתֹּבֵב תְּמֵן אַרְי
לֹא אֶכּוּל לְמַעַבְד פְּתַגְמָא עַד מִיתָךְ לְתַמְנָא עַל כֵּן
קָרָא שְׁמָא דְּקִרְתָּא צוּעֵר: כג הַשְׁמֵשׁ יֵצֵא עַל־
הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צִעְרָה: הַשְׁמֵשׁ יֵצֵא עַל־הָאָרֶץ
וְלוֹט בָּא צִעְרָה: שְׁמֵשׁ אֶפֶס עַל אֶרֶץ וְלוֹט עַל
לְצוּעֵר: כד וַיְהִי־הָהֵמָּה עַל־סָדָם וְעַל־עַמְרָה
גְּפִרִית וְאִשׁ מֵאֵת יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם: וַיְהִי־הָהֵמָּה
עַל־סָדָם וְעַל־עַמְרָה גְּפִרִית וְאִשׁ מֵאֵת
יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם: וַיִּזְ אֶמְטַר עַל סָדָם וְעַל עַמְרָה
גְּפִרִיתָא וְאַשְׁתָּא מִן גְּדָם יִי מִן שְׁמֵא: כה וַיִּהְיֶה
אֶת־הָעָרִים הָאֵל וְאֵת כָּל־הַכְּפָר וְאֵת כָּל־יֹשְׁבֵי
הָעָרִים וְצִמַּח הָאֲדָמָה: וַיִּהְיֶה אֶת־הָעָרִים הָאֵל
וְאֵת כָּל־הַכְּפָר וְאֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הָעָרִים וְצִמַּח
הָאֲדָמָה: וַהֲפֹךְ יֵת קִרְוִיָּא הָאֵלִין וְיֵת כָּל מִישְׁרָא

מִן אֶתְרָא הַדִּין אַרְי מַחְבֵּל יִי יֵת קִרְתָּא וְהוּא
כְּמַחֲרִיךְ בְּעֵינֵי חַתְנוּהִי: כו וְכִמְלֹ הַשְׁחַר עָלֶיהָ
וַיֵּאֲצִיזוּ הַמְּלָאכִים בְּלוֹט לְאֹמֶר קוּם קַח אֶת־
אֲשֶׁתְךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנֵי־יָדְךָ הַנִּמְצָאִים פֶּן־תִּסְפָּה
בְּעֵינֵי הָעִיר: וְכִמְלֹ הַשְׁחַר עָלֶיהָ וַיֵּאֲצִיזוּ הַמְּלָאכִים
בְּלוֹט לְאֹמֶר קוּם קַח אֶת־אֲשֶׁתְךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנֵי־יָדְךָ
הַנִּמְצָאִים פֶּן־תִּסְפָּה בְּעֵינֵי הָעִיר: וְכִמְסַק צִפְרָא
הָא וְדַחֲקוּ מְלָאכִיָּא בְּלוֹט לְמִימֵר קוּם דְּבַר יֵת
אֲתָתְךָ וְיֵת תְּרַתִּין בְּנִתְךָ דְּאַשְׁתְּכַחַן מִהִימָנָא עֲמֹךְ
דִּילְמָא תִּלְקִי בְּחוּבֵי קִרְתָּא: כז וַיִּתְּמַהֲמָהּ |
וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בִּידוֹ וּבִידֵי־אֲשֶׁתּוֹ וּבִידֵי שְׁתֵּי
בְנֵיהֶן בְּחִמְלַת יְהוָה עֲלֵיו וַיִּצְאָהוּ וַיִּנְחֲלוּ מִחוּץ
לְעִיר: וַיִּתְּמַהֲמָהּ | וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בִּידוֹ וּבִידֵי
אֲשֶׁתּוֹ וּבִידֵי שְׁתֵּי בְנֵיהֶן בְּחִמְלַת יְהוָה עֲלֵיו
וַיִּצְאָהוּ וַיִּנְחֲלוּ מִחוּץ לְעִיר: וְאַתְּעַכְבּ וְאַתְּקִיפוּ
גְּבִרְיָא בִּידָהּ וּבִידָהּ דְּאַתְתָּהּ וּבִידֵי תְּרַתִּין בְּנִתָּהּ
כְּרַחֵם (ג"י פד חס) יִי עֲלוּהִי וְאַפְקוּהִי וְאַשְׁרוּהִי
מִבְּרָא לְקִרְתָּא: יז וַיְהִי כְּהוֹצִיאֵם אֹתָם הַחוּצָה
וַיֹּאמֶר הַמְּלִט עַל־נַפְשֶׁךָ אֶל־תִּבְטִי אַחֲרֶיךָ
וְאַל־תַּעֲמֹד בְּכָל־הַכְּפָר הַהִירָה הַמְּלִט פֶּן־
תִּסְפָּה: וַיְהִי כְּהוֹצִיאֵם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר
הַמְּלִט עַל־נַפְשֶׁךָ אֶל־תִּבְטִי אַחֲרֶיךָ וְאַל־תַּעֲמֹד
בְּכָל־הַכְּפָר הַהִירָה הַמְּלִט פֶּן־תִּסְפָּה: וְהוּא כַּד
אַפִּיקוּ יִתְהוֹן לְבָרָא וְאַמֵּר חוּס עַל נַפְשֶׁךָ לֹא
תִסְתַּכִּי לְאַחֲוֹרְךָ וְלֹא תִקּוּם בְּכָל מִישְׁרָא לְטוּרָא
אֲשֶׁתֹּבֵב דִּילְמָא תִּלְקִי: יח וַיֹּאמֶר לוֹט אֱלֹהִים
אֱלֹנָא אֲדָנִי: וַיֹּאמֶר לוֹט אֱלֹהִים אֱלֹנָא אֲדָנִי:
וְאַמֵּר לוֹט לְהוֹן כְּבָעוּ כְּעַן רַבּוּנִי (ג"י יז):
יט הִנֵּה־נָא מִצָּא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וְתִגְדֹּל
חֶסֶדְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְחַיִּיֹּת אֶת־נַפְשִׁי
וְאַנְכִי לֹא אוֹכַל לְהַמְּלִט הַהִירָה פֶּן־תִּדְבָּקִנִי
הָרָעָה וּמָתִי: הִנֵּה־נָא מִצָּא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ
וְתִגְדֹּל חֶסֶדְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְחַיִּיֹּת אֶת־
נַפְשִׁי וְאַנְכִי לֹא אוֹכַל לְהַמְּלִט הַהִירָה פֶּן־תִּדְבָּקִנִי

וַיֵּת כָּל יְתֵבֵי קְרוּיָא וְצִמְחָא דְאַרְעָא: כו וַתִּבְטֹ
אֶשְׁתּוּ מֵאַחֲרָיו וַתְּהִי נֹעִיב מְלַח: וַתִּבְטֹ אֶשְׁתּוּ
מֵאַחֲרָיו וַתְּהִי נֹעִיב מְלַח: וְאַסְתְּכִיָּאת אֶתְתָּה
מִבְתְּרוּהִי וַחֲתוּת קָמָא דְמִלְחָא: כז וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרְהָם
בְּבֶקֶר אֱלֹהֵי־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־עָמַד שָׁם אֶת־פָּנָיו
יְהוָה: וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרְהָם בְּבֶקֶר אֱלֹהֵי־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
עָמַד שָׁם אֶת־פָּנָיו יְהוָה: וְאַקְדִּים אֲבָרְהָם בְּצִפְרָא
לְאַתְרָא דְשִׁמְשׁ תַּמָּן בְּצִלּוֹ קָדָם יי: כח וַיִּשְׁקֹף
עַל־פָּנָיו סָדֹם וְעַמּוֹרָה וְעַל כָּל־פָּנָיו אֶרֶץ הַכְּפָר
וַיֵּרָא וַהֲנֵה עָלָה קִיטֹר הָאָרֶץ בְּקִיטֹר הַכְּבִשָּׁן:
וַיִּשְׁקֹף עַל־פָּנָיו סָדֹם וְעַמּוֹרָה וְעַל כָּל־פָּנָיו אֶרֶץ
הַכְּפָר וַיֵּרָא וַהֲנֵה עָלָה קִיטֹר הָאָרֶץ בְּקִיטֹר
הַכְּבִשָּׁן: וְאַסְתְּכִי עַל אַפִּי סָדֹם וְעַמּוֹרָה וְעַל כָּל
אֶפֶי אֲרָעָא דְמִישְׂרָא וַחֲזָא וְהָא סְלִיק תַּנְנָא
דְאַרְעָא כְּתַנְנָא דְאַתְנוּנָא: כט וַיְהִי בִשְׁחַת אֱלֹהִים
אֶת־עַרְי הַכְּפָר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אֲבָרְהָם
וַיִּשְׁלַח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה בַּהֲפֹךְ אֶת־
הָעָרִים אֲשֶׁר־יָשָׁב בָּהֶן לוֹט: וַיְהִי בִשְׁחַת אֱלֹהִים
אֶת־עַרְי הַכְּפָר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אֲבָרְהָם וַיִּשְׁלַח
אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה בַּהֲפֹךְ אֶת־הָעָרִים אֲשֶׁר־
יָשָׁב בָּהֶן לוֹט: וַהֲנֵה בַחֲבֻלוֹת (נ"י כד חֲבֹל) יי
יֵת קְרוּי מִישְׂרָא וַדְכִיר יי יֵת אֲבָרְהָם וְשִׁלַּח יֵת
לוֹט מִגֹּד הַפְּכָתָא כַּד הִפֹּךְ יֵת קְרוּיָא דִּי הָוָה יֵתֵב
בָּהֶן לוֹט: 5 וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהָר וּשְׁתֵּי
בָנָתָיו עִמּוֹ כִּי יֵרָא לְשִׁבְתָּ בְּצוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּמַעְרָה
הוּא וּשְׁתֵּי בָנָתָיו: וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהָר
וּשְׁתֵּי בָנָתָיו עִמּוֹ כִּי יֵרָא לְשִׁבְתָּ בְּצוּעַר וַיֵּשֶׁב
בְּמַעְרָה הוּא וּשְׁתֵּי בָנָתָיו: וַסְּלַק לוֹט מִצּוּעַר
וַיֵּתֵב בְּטוּרָא וַתִּרְתִּין בְּנֵתָה עִמָּה אַרִי דְחִיל
לְמַתָּב בְּצוּעַר וַיֵּתֵב בְּמַעְרָתָא הוּא וַתִּרְתִּין בְּנֵתָה:
לא וַתֹּאמֶר הַכְּבִירָה אֱלֹהֵי־הַצְעִירָה אֲבִינוּ וְקָן
וְאִישׁ אֵין בְּאַרְץ לָבֹא עָלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ:
וַתֹּאמֶר הַכְּבִירָה אֱלֹהֵי־הַצְעִירָה אֲבִינוּ וְקָן וְאִישׁ אֵין
בְּאַרְץ לָבֹא עָלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ: וְאַמְרַת

רַבְתָּא לְזַעְרָתָא אֲבוּנָא סִיב וּגְבַר לִית בְּאַרְעָא
לְמַיַעַל עֲלָנָא פְּאוּרַח כָּל אֲרָעָא: 6 לָכֵּה נִשְׁקָה
אֶת־אֲבִינוּ יי וְנִשְׁכַּבְהָ עִמּוֹ וְנַחֲתִיה מֵאֲבִינוּ זָרַע:
לָכֵּה נִשְׁקָה אֶת־אֲבִינוּ יי וְנִשְׁכַּבְהָ עִמּוֹ וְנַחֲתִיה
מֵאֲבִינוּ זָרַע: אֵיתָא נִשְׁקִי יֵת אֲבוּנָא חֲמָרָא
וְנִשְׁפּוּב עִמָּה וְנָקִים מֵאֲבוּנָא בְּנִין: 7 לֵא וַתִּשְׁקִין
אֶת־אֲבִיתָהּ יי בְּלִילָה הוּא וַתֵּבֵא הַכְּבִירָה
וַתִּשְׁכַּב אֶת־אֲבִיהָ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ:
וַתִּשְׁקִין אֶת־אֲבִיתָהּ יי בְּלִילָה הוּא וַתֵּבֵא הַכְּבִירָה
וַתִּשְׁכַּב אֶת־אֲבִיהָ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ:
וְאַשְׁקִיָּאָה יֵת אֲבוּהֶן חֲמָרָא בְּלִילָא הוּא וְעַלֹת
רַבְתָּא וּשְׁכִיבָא עִם אֲבוּהָ וְלֹא יָדַע בְּמִשְׁכַּבָּהּ
וּבְקִימָהּ: 8 וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַתֹּאמֶר הַכְּבִירָה
אֱלֹהֵי־הַצְעִירָה הֵן־שִׁכַּבְתִּי אִמִּשׁ אֶת־אֲבִי נִשְׁקָנוּ
יי גַּם־הַלִּילָה וְכֹאִי שִׁכְבִּי עִמּוֹ וְנַחֲתִיה מֵאֲבִינוּ
זָרַע: וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַתֹּאמֶר הַכְּבִירָה אֱלֹהֵי־הַצְעִירָה
הֵן־שִׁכַּבְתִּי אִמִּשׁ אֶת־אֲבִי נִשְׁקָנוּ יי גַּם־הַלִּילָה
וְכֹאִי שִׁכְבִּי עִמּוֹ וְנַחֲתִיה מֵאֲבִינוּ זָרַע: וַהֲנֵה בְיוֹמָא
דְּבִתְרוּהִי וְאַמְרַת רַבְתָּא לְזַעְרָתָא הָא שְׁכִיבִית
רַמְשָׁא עִם אָבָא נִשְׁקָנָה חֲמָרָא אַף בְּלִילָא וְעוֹלִי
שְׁכִיבִי עִמָּה וְנָקִים מֵאֲבוּנָא בְּנִין: 9 לֵא וַתִּשְׁקִין גַּם
בְּלִילָה הַהוּא אֶת־אֲבִיתָהּ יי וַתִּקֶּם הַצְעִירָה
וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ: וַתִּשְׁקִין
גַּם בְּלִילָה הַהוּא אֶת־אֲבִיתָהּ יי וַתִּקֶּם הַצְעִירָה
וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ: וְאַשְׁקִיָּאָה
אַף בְּלִילָא הַהוּא יֵת אֲבוּהֶן חֲמָרָא וְקָמַת זַעְרָתָא
וּשְׁכִיבַת עִמָּה וְלֹא יָדַע בְּמִשְׁכַּבָּהּ וּבְקִימָהּ:
10 וַתִּהְיֶינּוּ שְׁתֵּי בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיתָהּ: וַתִּהְיֶינּוּ שְׁתֵּי
בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיתָהּ: וַעֲדִיאַן תַּרְתִּין בְּנֵת לוֹט
מֵאֲבוּהֶן: 11 וַתִּלְד הַכְּבִירָה בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
מוֹאֵב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־הַיּוֹם: וַתִּלְד הַכְּבִירָה
בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־הַיּוֹם:
וַיִּלְדִּית רַבְתָּא כִּר וַקֶּרַת שְׁמָהּ מוֹאָב הוּא אֲבוּהוֹן
דְּמוֹאָבָא עַד יוֹמָא דִּין: 12 לֵא וַהֲצְעִירָה גַּם־הוּא

וַאֲחִישָׁף גַּם־אֲנֹכִי אוֹתָךְ מַחֲטוּלִי עַל־כֵּן לֹא־
נִתְּתִיךָ לִנְגַע אֱלֹהִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּחֹלָם
גַּם אֲנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְּתִם־לִבְכֶּךָ עֲשִׂיתָ וְזֹאת
וַאֲחִישָׁף גַּם־אֲנֹכִי אוֹתָךְ מַחֲטוּלִי עַל־כֵּן לֹא־
נִתְּתִיךָ לִנְגַע אֱלֹהִי: וַאֲמַר לֵה מִימַר מִן קִדְּם יי
בְּחֹלָמָא אִף קִדְּמִי גְּלִי אֲרִי בְּקִשְׁיטוֹת לְכֹךְ עֲבַדְתָּ
דָּא וּמִנְעִית אִף אֲנָא יִתָּךְ מִלְּמַחֲטִי קִדְּמִי עַל כֵּן
לֹא שְׂבַקְתָּךְ לְמִקְרַב לְוִתָּה: וְעַתָּה הֲשֵׁב אֶשְׁת־
הָאִישׁ כִּי־נִבְיָא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ וְחַיָּה
וְאִם־אֵינְךָ מְשִׁיב דַּע כִּי־מֹת תָּמוּת אַתָּה
וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ: וְעַתָּה הֲשֵׁב אֶשְׁת־הָאִישׁ כִּי־נִבְיָא
הוּא וְיִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ וְחַיָּה וְאִם־אֵינְךָ מְשִׁיב דַּע
כִּי־מֹת תָּמוּת אַתָּה וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ: וְכַעַן אֲתִיב
אִתָּךְ גִּבְרָא אֲרִי נִבְיָא הוּא וַיְצִלֵי עֲלֶךָ וְתַחֲי וְאִם
לִיתָךְ מִתִּיב דַּע אֲרִי מִימַת תָּמוּת אַתָּה וְכָל דִּי לָךְ:
וַיִּשְׁכֹּם אַבְיִמֶלֶךְ בַּבֶּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל־עַבְדָּיו
וַיְדַבֵּר אֶת־כְּלִי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנוֹתָם וַיִּירָאוּ
הָאֲנָשִׁים מְאֹד: וַיִּשְׁכֹּם אַבְיִמֶלֶךְ בַּבֶּקֶר וַיִּקְרָא
לְכָל־עַבְדָּיו וַיְדַבֵּר אֶת־כְּלִי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּאָזְנוֹתָם וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים מְאֹד: וַאֲקִידִם אַבְיִמֶלֶךְ
בְּצַפְרָא וַקְרָא לְכָל עַבְדֵּיהּ וּמְלִיל יֵת כָּל פִּתְגָמָא
הָאֲלִין קִדְּמִיהוֹן וְדַחֲלִיו גּוּבְרִיא לְחֻדָּא: וַיִּקְרָא
אַבְיִמֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מִה־עֲשִׂיתָ לָנוּ
וּמִה־חֲטָאתִי לָךְ כִּי־הִבַּאתָ עָלַי וְעַל־מַמְלַכְתִּי
חֲטָאתָ גְּדֹלָה מְעֻשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יַעֲשׂוּ עֲשִׂיתָ
עִמָּדִי: וַיִּקְרָא אַבְיִמֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מִה־
עֲשִׂיתָ לָנוּ וּמִה־חֲטָאתִי לָךְ כִּי־הִבַּאתָ עָלַי וְעַל־
מַמְלַכְתִּי חֲטָאתָ גְּדֹלָה מְעֻשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יַעֲשׂוּ
עֲשִׂיתָ עִמָּדִי: וַקְרָא אַבְיִמֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַאֲמַר לֵה
מִה עֲבַדְתָּ לָנוּ וּמִה חֲבִית (ג"י חֲסִית) לָךְ אֲרִי
אִיתִיתָא עָלַי וְעַל מַלְכוּתִי חוּכָא רַבָּא עוֹבְדִין דִּי
לֹא כְּשָׂרִין לֹאֲתַעְבְּדָא עֲבַדְתָּ עִמִּי: וַיֹּאמֶר
אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מִה רָאִיתָ כִּי עֲשִׂיתָ
אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מִה

יִלְדָה בֶּן וְתִקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־עַמִּי הוּא אֲבִי
בְּנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם: וְהַצִּיעִירָה גַם־הוּא יִלְדָה בֶּן
וְתִקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־עַמִּי הוּא אֲבִי בְּנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם:
וַיִּזְעַרְתָּא אִף הִיא וְלִידַת בֶּר וּקְרַת שְׁמָה בֶּר עַמִּי
הוּא אַבְוהוֹן דְּבִנֵּי עַמּוֹן עַד יוֹמָא דִּין: ס א וַיִּפֹּעַ
מִשֶּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין־קֶדֶשׁ וּבֵין
שׁוּר וַיָּגֶר בְּגִרָר: וַיִּפֹּעַ מִשֶּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנֶּגֶב
וַיֵּשֶׁב בֵּין־קֶדֶשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגֶר בְּגִרָר: וַיִּטַּל מִתַּמָּן
אַבְרָהָם לְאַרְעָא דְרוֹמָא וַיִּתֵּב בֵּין רָקַם וּבֵין חִגְרָא
וְאִתּוֹתֵב בְּגִרָר: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה
אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הוּא וַיִּשְׁלַח אַבְיִמֶלֶךְ מַלְךְ גִּרָר
וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
אַחֲתִי הוּא וַיִּשְׁלַח אַבְיִמֶלֶךְ מַלְךְ גִּרָר וַיִּקַּח
אֶת־שָׂרָה: וַאֲמַר אַבְרָהָם עַל שָׂרָה אִתָּתָה אַחֲתִי
הִיא וְשִׁלַּח אַבְיִמֶלֶךְ מַלְכָּא דְּגִרָר וְדַבֵּר יֵת שָׂרָה:
וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל־אַבְיִמֶלֶךְ בְּחֹלָם הַלַּיְלָה
וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּךְ מֵת עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־לָקַחְתָּ
וְהוּא בָּעֶלְתָּ בָּעַל: וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל־אַבְיִמֶלֶךְ
בְּחֹלָם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּךְ מֵת עַל־הָאִשָּׁה
אֲשֶׁר־לָקַחְתָּ וְהוּא בָּעֶלְתָּ בָּעַל: וְאַתָּה מִימַר מִן
קִדְּם יי לֹות אַבְיִמֶלֶךְ בְּחֹלָמָא דְלִילָא וַאֲמַר לֵה
הָא אַתָּה מִית עַל עֵיסֵק אַתָּתָא וְדַבְרָתָא וְהִיא אַתָּה
גִּבְרָ: וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קֶרֶב אֱלֹהִי וַיֹּאמֶר אֲדָנִי
הִנְי גַּם־צִדִּיק תִּהְיֶה: וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קֶרֶב אֱלֹהִי
וַיֹּאמֶר אֲדָנִי הִנְי גַּם־צִדִּיק תִּהְיֶה: וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא
קֶרֶב לְוִתָּה וַאֲמַר יי הָעַם אִף זַכָּאי תִּקְטוּל:
ה הִלָּא הוּא אֹמֵר־לִי אַחֲתִי הוּא וְהִיא־גַם־הוּא
אֹמְרָה אַחִי הוּא בְּתִם־לִבְכִּי וּבִנְקִין כַּפִּי עֲשִׂיתִי
זֹאת: הִלָּא הוּא אֹמֵר־לִי אַחֲתִי הוּא וְהִיא־גַם־הוּא
אֹמְרָה אַחִי הוּא בְּתִם־לִבְכִּי וּבִנְקִין כַּפִּי עֲשִׂיתִי
זֹאת: הִלָּא הוּא אֹמֵר לִי אַחֲתִי הִיא וְהִיא אִף הִיא
אֹמְרָת אַחִי הוּא בְּקִשְׁיטוֹת לְפִי וּבִזְכָּאוֹת יְדִי
עֲבַדִּית דָּא: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּחֹלָם גַּם
אֲנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְּתִם־לִבְכֶּךָ עֲשִׂיתָ וְזֹאת

רִאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: וְאָמַר אַבְיִמֶלֶךְ לְאַבְרָהָם מַה חֲזִיתָ אֲרִי עֲבַדְתָּ יְת פִּתְגָמָא הַדִּין: ^י וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין־יִרְאַת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה וְהִרְגֹנִי עַל־דָּבָר אֲשֶׁר־יִיֹאמֶר אַבְרָהָם כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין־יִרְאַת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה וְהִרְגֹנִי עַל־דָּבָר אֲשֶׁר־יִיֹאמֶר אַבְרָהָם אֲרִי אֲמַרִית לַחֹד לִית דַּחֲלָמָא דִּי? בְּאַתְרָא הַדִּין וְיִקְטֹלֵנִי עַל עֵיסַק אֶתְתִּי: ^{יב} וְגַם־אֲמָנָה אַחֲרִי בַת־אָבִי הִוא אֵךְ לֹא בַת־אֲמִי וְתַהֲיִלִּי לְאִשָּׁה: וְגַם־אֲמָנָה אַחֲרִי בַת־אָבִי הִוא אֵךְ לֹא בַת־אֲמִי וְתַהֲיִלִּי לְאִשָּׁה: וּבָרַם בְּקוֹשְׁטָא אַחֲרִי בַת אָבָא הִיא בָרַם לֹא בַת אֲמִי וְהִתּוּ לִי לְאַנְתּוּ: ^{יג} וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִתְעָו אֹתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וְאָמַר לֵה זֶה חֲסִדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֵל כָּל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָבֹא שְׁמָה אֲמַר־לִי אַחִי הִוא: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִתְעָו אֹתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וְאָמַר לֵה זֶה חֲסִדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֵל כָּל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָבֹא שְׁמָה אֲמַר־לִי אַחִי הִוא: וְהָוּה בַּד טַעֵו עֲמָמִיא בַּתַּר עוֹבְדֵי יְדִיהוֹן יְתִי קָרִיב יִי לְדַחֲלָמָה מִבֵּית אָבָא וְאַמְרִית לֵה דִין (ג"י דא) טִיבֻתִּיךָ דִּי תַעֲבִדִי עִמִּי לְכָל אַתְרָא דִּי נִהַךְ לְתַמָּן אֲמַרִי עָלִי אַחִי הִוא: ^{יד} וַיִּקַּח אַבְיִמֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וְעֶבְדִּים וּשְׁפָחָת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיָּשָׁב לוֹ אֶת שָׂרָה אֲשֶׁר־יִקַּח אַבְיִמֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וְעֶבְדִּים וּשְׁפָחָת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיָּשָׁב לוֹ אֶת שָׂרָה אֲשֶׁר־יִקַּח אַבְיִמֶלֶךְ עָאן וְתוֹרִין וְעֶבְדִּין וְאַמְהָן וַיִּהֲב לְאַבְרָהָם וַאֲתִיב לֵה יְת שָׂרָה אֶתְתָּה: ^{טו} וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ שָׁב: וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ שָׁב: וְאָמַר אַבְיִמֶלֶךְ הָא אֶרְצִי קְדָמָךְ בְּדַמְסִין בְּעֵינֶיךָ תִּיב: ^{טז} וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֵלַיךְ בְּסָף לְאַחִיךָ הִנֵּה הוּא־לְךָ בְּסוֹת עֵינָם לְכָל אֲשֶׁר אֶתֶךָ וְאַתָּה כָּל וְנִכְחַת: וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה

נָתַתִּי אֵלַיךְ בְּסָף לְאַחִיךָ הִנֵּה הוּא־לְךָ בְּסוֹת עֵינָם לְכָל אֲשֶׁר אֶתֶךָ וְאַתָּה כָּל וְנִכְחַת: וּלְשָׂרָה אָמַר הָא יְהִבִית אֵלַי סֻלְעִין דְּכִסְף לְאַחִיךָ הָא הוּא לִיךְ בְּסוֹת דִּיקָר (עֵינִין) קָלַף דְּשִׁלְחִית דְּבִרְתִּיךָ וְחֲזִית יְתִיךָ וְיְת כָּל דְּעָמָךְ הָלֹא (על) כָּל מַה דְּאַמְרַת וְאַתּוֹכַחַת: ^{יז} וַיִּתְּפֹלֵל אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ וְאַת־אִשְׁתּוֹ וְאַמְהָתָיו וַיִּלְדוּ: וַיִּתְּפֹלֵל אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ וְאַת־אִשְׁתּוֹ וְאַמְהָתָיו וַיִּלְדוּ: וְצִלִּי אַבְרָהָם קָדָם יִי וְאַסִּי יִי יְת אַבְיִמֶלֶךְ וְיְת אֶתְתָּה וְאַמְהָתָה וְאַתְרֻחוּ: ^{יח} כִּי־עָצָר עָצָר יְהוָה בְּעַד כָּל־רַחֲם לְבֵית אַבְיִמֶלֶךְ עַל־דָּבָר שָׂרָה אֲשֶׁת אַבְרָהָם: כִּי־עָצָר עָצָר יְהוָה בְּעַד כָּל־רַחֲם לְבֵית אַבְיִמֶלֶךְ עַל־דָּבָר שָׂרָה אֲשֶׁת אַבְרָהָם: אֲרִי מִיחַד אַחַד יִי בְּאַפִּי כָּל פֶּתַח וּלְדָא לְבֵית אַבְיִמֶלֶךְ עַל עֵיסַק שָׂרָה אֶתְתָּה אַבְרָהָם: ^{יט} וַיְהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר: וַיְהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר: וַיִּי דְכִיר יְת שָׂרָה כְּמָא דִּי אָמַר וְעַבְדִּי יִי לְשָׂרָה כְּמָא דִּי מְלִיל: ^כ וַתִּהְיֶה וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לְזִקְנֹו לְמוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים: וַתִּהְיֶה וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לְזִקְנֹו לְמוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים: וְעַד־יָאֵת וַיִּלְדִּית שָׂרָה לְאַבְרָהָם בַּר לְסִיכְתוּהִי לְזִמָּן דִּי מְלִיל יְתָה יִי: ^{כא} וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שְׁמִי־בְנֵי הַנּוֹלָד־לּוֹ אֲשֶׁר־יִלְדָּה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שְׁמִי־בְנֵי הַנּוֹלָד־לּוֹ אֲשֶׁר־יִלְדָּה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם יְת שׁוּם בְּרָה דְּאַתְיָלִיד לֵה דִילִידִית לֵה שָׂרָה יִצְחָק: ^{כב} וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנֵי בֶן־שְׁמֹנֶת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים: וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנֵי בֶן־שְׁמֹנֶת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים: וַיְגִזֹר אַבְרָהָם יְת יִצְחָק בְּרָה בַּר תַּמְנִיא יוֹמִין כְּמָא דִּי פְקִיד יְתָה יִי:

אֶלֶּיךָ שָׁרָה שָׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בִרְחֹק יִקְרָא לָךְ זָרַע:
וַאֲמַר יי לֹא־בִרְהֶם לֹא יִבְאֵשׁ בְּעֵינֶיךָ עַל עוֹלָמָא
וְעַל אִמְתָּךְ כֹּל דִּי תִימַר לָךְ שָׁרָה קָבַל מִנָּה אָרִי
בִּיצְחָק יִתְקַרְנוּ לָךְ בְּנִינִי: י וְגַם אֶת־בְּנוֹ־הָאִמָּה
לְגוֹי אֲשִׁימֶנּוּ כִּי זָרַעָךְ הוּא: וְגַם אֶת־בְּנוֹ־הָאִמָּה
לְגוֹי אֲשִׁימֶנּוּ כִּי זָרַעָךְ הוּא: זָאף יֵת בֵּר אִמְתָּא
לְעַם אֲשֶׁנָּה אָרִי בְּנֶךָ הוּא: ח וַיִּשְׁכֶּם אֲבִרְהֶם |
בְּבֶקֶר וַיִּסְחֹ־לָחֶם וַחֲמַת מִיֹּם וַיִּתֵּן אֶל־הֶגֶר שֵׁם
עַל־שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיִּשְׁלַחַּהּ וּתְלָךְ וַתֵּתַע
בַּמִּדְבָּר בָּאֵר שָׁבַע: וַיִּשְׁכֶּם אֲבִרְהֶם | בְּבֶקֶר
וַיִּסְחֹ־לָחֶם וַחֲמַת מִיֹּם וַיִּתֵּן אֶל־הֶגֶר שֵׁם עַל־
שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיִּשְׁלַחַּהּ וּתְלָךְ וַתֵּתַע בַּמִּדְבָּר
בָּאֵר שָׁבַע: וְאַקְדִּים אֲבִרְהֶם בַּצִּפְרָא וַיִּסְיֵב לְחֵמָא
וְרֻקְבָא דְמִנָּא וַיֵּהֵב לְהֶגֶר שׁוּי עַל כְּתֶפֶה וַיֵּת רִבְיָא
וְשִׁלְחָהּ וְאִזְלַת וַתַּעַת בַּמִּדְבָּרָא (ג"י בַּמִּדְבָּר) בָּאֵר
שָׁבַע: טו וַיִּכְלוּ הַמֵּיִם מִן־הַחֲמַת וַתִּשְׁלַךְ אֶת־
הַיֶּלֶד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים: וַיִּכְלוּ הַמֵּיִם מִן־הַחֲמַת
וַתִּשְׁלַךְ אֶת־הַיֶּלֶד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים: וּשְׁלִימָו
מִיָּא מִן רֻקְבָא וּרְמַת יֵת רִבְיָא תַּחוֹת חַד מִן
אֵילָנָא: טז וּתְלָךְ וַתִּשָּׁב לָהּ מִמִּנְּךְ הֲרַחֵק בְּמַטְחָיו
קָשַׁת כִּי אָמְרָה אֶל־אַרְאֶה בְּמוֹת הַיֶּלֶד וַתִּשָּׁב
מִמִּנְּךְ וַתִּשָּׂא אֶת־קִלְיָהּ וַתִּבְדֹּךְ: וּתְלָךְ וַתִּשָּׁב לָהּ
מִמִּנְּךְ הֲרַחֵק בְּמַטְחָיו קָשַׁת כִּי אָמְרָה אֶל־אַרְאֶה
בְּמוֹת הַיֶּלֶד וַתִּשָּׁב מִמִּנְּךְ וַתִּשָּׂא אֶת־קִלְיָהּ וַתִּבְדֹּךְ:
וְאִזְל וַיִּתִּיבַת לָהּ מִקְבֵּל אֲרַחֲיָקָת (ג"י אֲרַחֲיָק)
כְּמִיגַר קִשְׁתָּא אָרִי אֲמַרְתָּ לֹא אַחְזִי בְּמוֹתָא דְרִבְיָא
וַיִּתִּיבַת מִקְבֵּל וְאַרְיַמַת יֵת קִלְיָהּ וּבִכְת: יז וַיִּשְׁמַע
אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנְּעֹר וַיִּקְרָא מִלֵּאד אֱלֹהִים |
אֶל־הֶגֶר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־לָּךְ הֶגֶר
אֶל־תִּירָאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנְּעֹר
בְּאֲשֶׁר הוּא־שָׁם: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנְּעֹר
וַיִּקְרָא מִלֵּאד אֱלֹהִים | אֶל־הֶגֶר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר
לָהּ מַה־לָּךְ הֶגֶר אֶל־תִּירָאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־
קוֹל הַנְּעֹר בְּאֲשֶׁר הוּא־שָׁם: וּשְׁמִיעַ קִדָּם יי יֵת

קלה דרבנא וקרא מלאכא דני להגר מן שמיא
 ואמר לה מה לך הגר לא תדחלי ארי שמיע קדם
 יי ית קלה דרבנא באמר דהוא תמן: יי קומי
 שאי אתי הנער והחזיקי את ידיך בו כילגוי
 גדול אשימנו: קומי שאי אתי הנער והחזיקי
 את ידיך בו כילגוי גדול אשימנו: קומי טולי ית
 רבנא ואתקיפי ית ידך בה ארי לעם סגי אשונה:
 יי ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים
 ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את
 הנער: ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים
 ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער:
 וגלא יי ית עינה וחות בירא דמיא ואזלת ומלת
 ית רקבא מיא ואשקיא ית רבנא: כ ויהי
 אלהים את הנער ויגדל וישב במדבר ויהי
 רבה קשת: ויהי אלהים את הנער ויגדל וישב
 במדבר ויהי רבה קשת: והוה מימרא דני בסעדה
 דרבנא ורבא ויתב במדברא והוה רבי קשתא:
 כא וישב במדבר פארן ותקחלו אמו אשה
 מארץ מצרים: וישב במדבר פארן ותקחלו אמו
 אשה מארץ מצרים: ויתב במדברא דפארן
 ונסיבת לה אמה אתתא מארעא דמצרים: פ
 שיש כ ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל
 שר צבאו אל אברהם לאמר אלהים עמך בכל
 אשר אתה עשה: ויהי בעת ההוא ויאמר
 אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם לאמר
 אלהים עמך בכל אשר אתה עשה: והוה בעדנא
 ההיא ואמר אבימלך ופיכל רב חילה לאברהם
 למימר מימרא דני בסעדה בכל די את עבד:
 כ ועתה השבעה לי באלהים הנה אסתשקר
 לי ולניני ולנכדי בחסד אשר עשיתי עמך
 תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרתה בה:
 ועתה השבעה לי באלהים הנה אסתשקר לי
 ולניני ולנכדי בחסד אשר עשיתי עמך תעשה
 עמדי ועם הארץ אשר גרתה בה: וכען קים לי

במימרא דני הקא דלא תשקר בי ובברי וכבר
 כטיבותא די עבדית עמך תעבד עמי ועם ארעא
 דאתתבתא בה: כ ויאמר אברהם אנכי
 אשבע: ויאמר אברהם אנכי אשבע: ואמר
 אברהם אנא אקים: כה והוכח אברהם את
 אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי
 אבימלך: והוכח אברהם את אבימלך על אדות
 באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך: ואוכח
 אברהם ית אבימלך על עיסק בירא דמיא די
 אניסו עבדי אבימלך: כ ויאמר אבימלך לא
 ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה
 לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום:
 ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר
 הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי
 בלתי היום: ואמר אבימלך לא ידעתי מאן עבד
 ית פתגמא הדין ואף את לא תוית לי ואף אנא
 לא שמעית אלהין יומא דין: כ ויפקח אברהם
 צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית:
 ויפקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו
 שניהם ברית: ודבר אברהם צאן ותורין ויהב
 לאבימלך וגורו תוריהון קנים: כה ויצב אברהם
 את שבע כבשת הצאן לבדו: ויצב אברהם
 את שבע כבשת הצאן לבדו: ואקים אברהם ית
 שבע חורפן דעאן בלחודיה: כז ויאמר אבימלך
 אל אברהם מה הנה שבע כבשת האלה אשר
 הצבת לבדנה: ויאמר אבימלך אל אברהם מה
 הנה שבע כבשת האלה אשר הצבת לבדנה:
 ואמר אבימלך לאברהם מה אנון שבע חורפן
 אלין דאקמתא בלחודיה: ז ויאמר בי את שבע
 כבשת תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי
 חפרתי את הבאר הזאת: ויאמר בי את שבע
 כבשת תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי
 חפרתי את הבאר הזאת: ואמר ארי ית שבע
 חורפן תקבל מן ידי בדיל דתהי לי לסהדו ארי

חֲפִרִית יֵת בִּירָא הַדִּין (נ"י הָדָא): אַ עַל־פֶּן קָרָא
לְמִקּוּם הָהוּא בְּאֵר שֶׁבַע בִּי שֵׁם נִשְׁבְּעוּ
שְׁנֵיהֶם: עַל־פֶּן קָרָא לְמִקּוּם הָהוּא בְּאֵר שֶׁבַע בִּי
שֵׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם: עַל בֶּן קָרָא לְאַתְרָא הָהוּא
בְּאֵר שֶׁבַע אָרִי תַּמָּן קִימוּ תְרוּיָהוֹן: לֹא וַיִּכְרְתוּ
בְרִית בְּבֵאֵר שֶׁבַע וַיָּקָם אַבְימֶלֶךְ וּפִיכַל שֶׁר־
צָבָאוּ וַיֵּשְׁבוּ אֶל־אַרְצָן פְּלִשְׁתִּים: וַיִּכְרְתוּ בְרִית
בְּבֵאֵר שֶׁבַע וַיָּקָם אַבְימֶלֶךְ וּפִיכַל שֶׁר־צָבָאוּ וַיֵּשְׁבוּ
אֶל־אַרְצָן פְּלִשְׁתִּים: וַיִּגְזְרוּ קִים בְּבֵאֵר שֶׁבַע וַיָּקָם
אַבְימֶלֶךְ וּפִיכַל רַב חֵילָה וְתָבוּ לְאַרְע פְּלִשְׁתָּאִי:
לֹא וַיִּטַּע אִשָּׁל בְּבֵאֵר שֶׁבַע וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם
יְהוָה אֵל עוֹלָם: וַיִּטַּע אִשָּׁל בְּבֵאֵר שֶׁבַע וַיִּקְרָא־
שֵׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם: וַיִּצְיֵב נֶצֶבָא (נ"י
אֵילָנָא) בְּבֵאֵר שֶׁבַע וְצִלִי תַּמָּן בְּשִׁמָּא דִּי אֱלֹהָא
דְּעָלְמָא: לֹא וַיִּגְר אַבְרָהָם בְּאַרְצָן פְּלִשְׁתִּים יָמִים
רַבִּים: וַיִּגְר אַבְרָהָם בְּאַרְצָן פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים:
וְאַתּוּתַב אַבְרָהָם בְּאַרְע פְּלִשְׁתָּאִי יוֹמִין סִגְיָאִין: פ
שְׁבִיעִי א וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה
אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי:
וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־
אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי: וְהָיָה
כִּתְר פִּתְגָמְיָא הָאֲלִין וִי נִסִּי יֵת אַבְרָהָם וַאֲמַר לֵה
אַבְרָהָם וַאֲמַר הָא אָנָּא: ד וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־
בְּנֶדְךָ אֶת־יְחִידֶדךָ אֲשֶׁר־אַהֲבָתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶדְךָ־לְךָ
אֶל־אַרְצָן הַמִּזְרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד
הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶדְךָ
אֶת־יְחִידֶדךָ אֲשֶׁר־אַהֲבָתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶדְךָ־לְךָ אֶל־
אַרְצָן הַמִּזְרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד הַהָרִים
אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ: וַאֲמַר דְּבַר פֶּעַן יֵת בְּרַךְ יֵת
יְחִידֶדךָ דִּי רַחֲמִת יֵת יִצְחָק וַאֲיִזֵּל לָךְ לְאַרְעָא
פּוֹלְחָנָא וְאַסְקָה קְדָמִי תַּמָּן לְעֹלָתָא עַל חַד מִן
טוֹרְיָא דִּי אִמַּר לָךְ: ג וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר
וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרֹו וַיִּקָּח אֶת־שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתָו
וְאֵת יִצְחָק בְּנֹו וַיִּבְקַע עֵצִי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ

אֶל־הַמִּקּוּם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: וַיִּשְׁכֶּם
אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרֹו וַיִּקָּח אֶת־שְׁנֵי
נַעֲרָיו אֹתָו וְאֵת יִצְחָק בְּנֹו וַיִּבְקַע עֵצִי עֹלָה וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמִּקּוּם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: וַאֲקָדִים
אַבְרָהָם בְּצַפְרָא וְזָרוּ יֵת חֲמָרָה וְדָבַר יֵת תְּרִין
עוֹלִימָוְהִי עֲמָה וְיֵת יִצְחָק בְּרָה וְצֹלַח אָעִי לְעֹלָתָא
וָקָם וַאֲזַל לְאַתְרָא דִּי אָמַר לֵה יי: ד בְּיוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׁא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־
הַמִּקּוּם מֵרָחֵק: בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׁא אַבְרָהָם
אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַמִּקּוּם מֵרָחֵק: בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה וַיִּזְקַף אַבְרָהָם יֵת עֵינָיו וַיַּחֲזֵא יֵת אֶתְרָא
מֵרָחֵק: ה וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו שְׁבוּ־לָכֶם
פֹּה עִם־הַחֲמֹור וְאַנִּי וְהַנֶּעֱר גִּלְכָּה עַד־כָּה
וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוֹכָה אֵלֵיכֶם: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־
נַעֲרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמֹור וְאַנִּי וְהַנֶּעֱר גִּלְכָּה
עַד־כָּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוֹכָה אֵלֵיכֶם: וַאֲמַר אַבְרָהָם
לְעוֹלִימָוְהִי אֹרִיכוּ לְכוּן הֵכָא עִם חֲמָרָא וְאַנָּא
וְעוֹלִימָא נְתַמְטִי עַד פֹּא וְנִסְגוּד וְנִתּוּב לְוַתְכוּן:
ו וַיִּקָּח אַבְרָהָם אֶת־עֵצִי הָעֹלָה וַיִּשְׁם עַל־יִצְחָק
בְּנֹו וַיִּקָּח בִּידֹו אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמֶּאֱכָלֶת וַיִּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיִּקָּח אַבְרָהָם אֶת־עֵצִי הָעֹלָה וַיִּשְׁם
עַל־יִצְחָק בְּנֹו וַיִּקָּח בִּידֹו אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמֶּאֱכָלֶת
וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיִּסֵּיב אַבְרָהָם יֵת אָעִי דְּעֹלָתָא
וְשׁוּי עַל יִצְחָק בְּרָה וַיִּסֵּיב בִּידָה יֵת אֲשֶׁתָּא וְיֵת
סַפִּינָא וַאֲזַלוּ תְרוּיָהוֹן בְּתֵרָא (נ"י פִּתְדָּא):
ז וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי
וַיֹּאמֶר הִנְנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וְאַיְהָ
הַשֹּׁה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו
וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ
וְהַעֲצִים וְאַיְהָ הַשֹּׁה לְעֹלָה: וַאֲמַר יִצְחָק לְאַבְרָהָם
אָבִיחִי וַאֲמַר אָבָא וַאֲמַר הָא אָנָּא בְרִי וַאֲמַר הָא
אֲשֶׁתָּא וְאַעֲיָא וְאַן אִימָרָא לְעֹלָתָא: ח וַיֹּאמֶר
אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לוֹ הַשֹּׁה לְעֹלָה בְנִי וַיִּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לוֹ

הָשָׂה לַעֲלֹה בְּנִי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַאֲמַר אֲבָרָהָם קֹדֶם יִי גִלִּי לָהּ אִמְרָא לַעֲלֹמָא בְּרִי וַאֲזֹלוּ תְרוּיָהוֹן כְּדָא: ^ט וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמְרוּ לוֹ הָאֱלֹהִים וַיְבִין שֵׁם אֲבָרָהָם אֶת־הַמּוֹצֵחַ וַיַּעֲרֵךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹל אֶת־יִצְחָק בְּנֹו וַיֵּשֶׁם אוֹתוֹ עַל־הַמּוֹצֵחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמְרוּ לוֹ הָאֱלֹהִים וַיְבִין שֵׁם אֲבָרָהָם אֶת־הַמּוֹצֵחַ וַיַּעֲרֵךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹל אֶת־יִצְחָק בְּנֹו וַיֵּשֶׁם אוֹתוֹ עַל־הַמּוֹצֵחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וְאַתּוּ לֹא־תֵרָא דִּי אִמַּר לָהּ יִי וּבְנָא תִּמָּן אֲבָרָהָם יַת מִדְּבָחָא וְסִדֵּר יַת אַעֲיָא וְעָקֵד יַת יִצְחָק בְּרָהּ וְשׁוּי יִתָּה עַל מִדְּבָחָא עֵיל מִן אַעֲיָא: ^י וַיִּשְׁלַח אֲבָרָהָם אֶת־יִדּוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמֶּאֱכָלֶת לִשְׁחַט אֶת־בְּנֹו: וַיִּשְׁלַח אֲבָרָהָם אֶת־יִדּוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמֶּאֱכָלֶת לִשְׁחַט אֶת־בְּנֹו: וְאוֹשִׁיט אֲבָרָהָם יַת יִדָּה וַיְסִיב יַת סִכִּינָא לְמִיכֶס יַת בְּרָהּ: ^{יא} וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאדָּה יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר חֲנָנִי: וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאדָּה יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר חֲנָנִי: וַיִּקְרָא לָהּ מִלֵּאכָא דִּי מִן שְׁמִיָּא וַאֲמַר אֲבָרָהָם אֲבָרָהָם וַאֲמַר הָא אָנָּא: ^{יב} וַיֹּאמֶר אֶל־תְּשַׁלַּח יָדְךָ אֶל־הַנָּעִר וְאֶל־תַּעֲשֵׂה לוֹ מְאוּמָּה כִּי אֶתָּה יִדְעָתִי כִּי־יִרְאֵה אֱלֹהִים אֵתָּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יִחִידְךָ מִמֶּנִּי: וַיֹּאמֶר אֶל־תְּשַׁלַּח יָדְךָ אֶל־הַנָּעִר וְאֶל־תַּעֲשֵׂה לוֹ מְאוּמָּה כִּי אֶתָּה יִדְעָתִי כִּי־יִרְאֵה אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יִחִידְךָ מִמֶּנִּי: וַאֲמַר לֹא תוֹשִׁיט יָדְךָ לַעֲוִלִימָא וְלֹא תַעֲבֹד לָהּ מִדְּעָם אֲרִי כַּעַן יִדְעָנָא (נ"י יִדְעִית) אֲרִי דִּחְלָא דִּי אֶת וְלֹא מְנַעַת יַת בְּרַךְ יַת יִחִידְךָ מִנִּי: ^{יג} וַיֵּשֶׂא אֲבָרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אֵיל אַחֵר נֹאחֻז בִּסְבָךְ בְּקִרְנֵיו וַיִּלָּךְ אֲבָרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לַעֲלֹה תַּחַת בְּנֹו: וַיֵּשֶׂא אֲבָרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אֵיל אַחֵר נֹאחֻז בִּסְבָךְ בְּקִרְנֵיו וַיִּלָּךְ אֲבָרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל

וַיַּעֲלֵהוּ לַעֲלֹה תַּחַת בְּנֹו: וַיִּזְקַף אֲבָרָהָם יַת עֵינֵיהִי בְּתַר אֵלֶיךָ וַיִּזְקַף וְהָא דְכָרָא בְּתַר אַחִיד בְּאֵילָנָא בְּקִרְנֵיהִי וַאֲזֹל אֲבָרָהָם וַיְסִיב יַת דְּכָרָא וַאֲסָקָה לַעֲלֹמָא חֲלָף בְּרָהּ: ^{יד} וַיִּקְרָא אֲבָרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה | יִרְאֵה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּתַר יְהוָה יִרְאֵה: וַיִּקְרָא אֲבָרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה | יִרְאֵה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּתַר יְהוָה יִרְאֵה: וַיִּפְלַח וַצִּלִּי אֲבָרָהָם תִּמָּן בְּאַתְרָא הַהוּא וַאֲמַר קֹדֶם יִי הָכָא יְהוֹן פִּלְחִן דְּרִיָּא בְּכֹן יִתְאַמֵּר בִּיּוֹמָא הַדִּין בְּטוּרָא הַדִּין אֲבָרָהָם קֹדֶם יִי פִלַּח: ^{טו} וַיִּקְרָא מִלֵּאדָּה יְהוָה אֶל־אֲבָרָהָם שְׁנִית מִן הַשָּׁמַיִם: וַיִּקְרָא מִלֵּאדָּה יְהוָה אֶל־אֲבָרָהָם שְׁנִית מִן־הַשָּׁמַיִם: וַיִּקְרָא מִלֵּאכָא דִּי לֹא־בָרָהָם תְּנִינֹות מִן שְׁמִיָּא: ^{טז} וַיֹּאמֶר כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יִחִידְךָ: וַיֹּאמֶר כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יִחִידְךָ: וַאֲמַר בְּמִימְרֵי קְדִימִית אִמַּר יִי אֲרִי חֲלָף דִּי עֲבַדְתָּא יַת פִּתְגָמָא הַדִּין וְלֹא מְנַעַתָּא יַת בְּרַךְ יַת יִחִידְךָ: ^{יז} כִּי־בָרַךְ אֲבָרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זֶרְעוֹ עַד כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכֹחֹול אֲשֶׁר עַל־שִׁפְתַּי הַיָּם וַיִּרֶשׁ זֶרְעוֹ אֶת־שָׁעַר אֵיבָיו: כִּי־בָרַךְ אֲבָרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זֶרְעוֹ עַד כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכֹחֹול אֲשֶׁר עַל־שִׁפְתַּי הַיָּם וַיִּרֶשׁ זֶרְעוֹ אֶת־שָׁעַר אֵיבָיו: אֲבָרָהָם וַאֲסָגָא אֲסָגִי יַת בִּנְךָ כְּכֹכְבֵי שְׁמִיָּא וְכִחְלָא דִּי עַל פִּיָּה יִמָּא וַיִּתְּנוּן בְּנִיָּךְ יַת קִרְנֵי סִנְאִיהוֹן: ^{יח} וְהִתְבָּרְכוּ בִּזְרַעְךָ כָּל גִּוְיֵי הָאָרֶץ עֹקֵב אֲשֶׁר שְׁמַעְתָּ בְּקִלִּי: וְהִתְבָּרְכוּ בִּזְרַעְךָ כָּל גִּוְיֵי הָאָרֶץ עֹקֵב אֲשֶׁר שְׁמַעְתָּ בְּקִלִּי: וְהִתְבָּרְכוּ בְּדִיל בְּנִיָּךְ כָּל עַמֻּמָּא דְּאַרְעָא חֲלָף דִּי קִבְּלָתָא לְמִימְרֵי: ^{יט} וַיֵּשֶׁב אֲבָרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בָּאָר שֶׁבַע וַיֵּשֶׁב אֲבָרָהָם בְּבָאָר שֶׁבַע: וַיֵּשֶׁב אֲבָרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־

וְאֶת־יִדְלָף וְאֶת בְּתוּאֵל: וְיֵת פֶּשֶׁד וְיֵת חִזּוֹ וְיֵת
פִּלְדֵּשׁ וְיֵת יִדְלָף וְיֵת בְּתוּאֵל: כִּי וּבְתוּאֵל יָלַד
אֶת־רִבְקָה שְׁמֶנָּה אֵלֶּה יִלְדָּה מִלָּפָה לְנָחוֹר
אָחִי אֲבִרְהָם: וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֶנָּה
אֵלֶּה יִלְדָּה מִלָּפָה לְנָחוֹר אָחִי אֲבִרְהָם: וּבְתוּאֵל
אוֹלִיד יֵת רִבְקָה תִּמְנִיא אֵלֶּיךָ יְלִידַת מִלָּפָה לְנָחוֹר
אָחוּי דְאֲבִרְהָם: כִּי וּפִילְגֶּשׁוּ וּשְׁמָהּ רְאוּמָה
וּתְלִד גַּם־הוּא אֶת־טִבַּח וְאֶת־גִּחֶם וְאֶת־תַּחֲשׁ
וְאֶת־מַעֲכָה: וּפִילְגֶּשׁוּ וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וּתְלִד גַּם־
הוּא אֶת־טִבַּח וְאֶת־גִּחֶם וְאֶת־תַּחֲשׁ וְאֶת־מַעֲכָה:
וּלְחַנְתָּה וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וְיִלְדִית אָף הִיא יֵת טִבַּח
וְיֵת גִּחֶם וְיֵת תַּחֲשׁ וְיֵת מַעֲכָה: וּפִילְגֶּשׁוּ וּשְׁמָהּ
רְאוּמָה וּתְלִד גַּם־הוּא אֶת־טִבַּח וְאֶת־גִּחֶם
וְאֶת־תַּחֲשׁ וְאֶת־מַעֲכָה: פ פ פ

קמ"ו פסוקים, אמנו"ן סימן.

בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אֲבִרְהָם בְּבֶאֱר שָׁבַע: וְתַב
אֲבִרְהָם לֹות עוֹלָמִימָהּ וְקָמוּ וַאֲזָלוּ פָּחָדָא לְבֶאֱר
שָׁבַע וַיְתִיב אֲבִרְהָם בְּבֶאֱר שָׁבַע: פ
מפסיד כ ויהי אחרי הדברים האלה ויגד
לאברהם לאמר הנה ילדה מלפני גסיהוא
בנים לנחור אחיך: ויהי אחרי הדברים האלה
ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלפני גסיהוא
בנים לנחור אחיך: ויהיה בטר שתגמלא האלין
ואתחנא לאברהם למימר הא ילדית מלפני אפי
היא בנין לנחור אחיך: כא אתעוין בכרו ואת
בוז אחיו ואתקמואל אפי ארם: אתעוין בכרו
ואתבוז אחיו ואתקמואל אפי ארם: ית עוין
בוכרה וית בוז אחוהי וית קמואל אבוהי דארם:
כב ואתפֿשד ואתחוזו ואתפֿלדש ואתידלף
ואת בְּתוּאֵל: ואתפֿשד ואתחוזו ואתפֿלדש

הפטרה לפרשת וירא במלכים ב פרק ד

ד ׀ וַאֲשֶׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעָקָה אֶל־אֱלִישֶׁעַ לֵאמֹר עֲבָדְךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי
עֲבָדְךָ הָיָה יָרָא אֶת־יְהוָה וְהַנְּשָׂה בָּא לָקַחַת אֶת־שְׁנֵי יִלְדֵי לֹו לַעֲבָדִים: ז וַיֹּאמֶר אֱלִיָּה אֱלִישֶׁעַ
מָה אַעֲשֶׂה־לָּךְ הַיְּגִידִי לִי מַה־יִּשְׁלַךְ בְּבֵית וְהֵאמַר אֵין לִשְׁפַחְתֶּךָ כָּל בְּבִית כִּי אִם־אֶסּוּד שְׁמֹן:
י וַיֹּאמֶר לְכִי שְׂאֲלִי־לָךְ בָּלִים מִן־הַחִיזִין מֵאֵת בְּלִשְׁכַּנְיָךְ בָּלִים רַקִּים אֶל־תִּמְעִיטִי: יא וּבָאת וְסָגַרְתָּ
הַדִּלְתָּ בַּעֲדָךְ וּבַעֲד־בְּנוֹךְ וַיִּצָּקְתָּ עַל כָּל־הַבָּלִים הָאֵלֶּה וְהַמֶּלֶא תִּפְסְעִי: יב וּתְלַךְ מֵאִתּוֹ וְתִסָּגֵר
הַדִּלְתָּ בַּעֲדָהּ וּבַעֲד בְּנִיָּה הֵם מַגִּישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מוֹצֶקֶת: יג וַיְהִי ׀ כַּמֶּלֶאֶת הַבָּלִים וְהֵאמַר
אֶל־בְּנָהּ הַנְּשָׂה אֵלִי עוֹד כָּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כָּלִי וַיַּעֲמֹד הַשְּׁמֹן: יד וְתָבֹא וְתַגִּד לְאִישׁ
הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְכִי מִכְּרִי אֶת־הַשְּׁמֹן וּשְׁלֹמִי אֶת־נִשְׁיָךְ וְאַתָּה וּבְנוֹךְ תַּחֲיוּ בְּנוֹתֶר: טו וַיְהִי הַיּוֹם
וַיַּעֲבֹר אֱלִישֶׁעַ אֶל־שׁוֹנָם וְשֵׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וּתְחַזְּקוּבוּ לֶאֱכֹל־לֶחֶם וַיְהִי מִדֵּי עֲבָרוּ יֶסֶר שְׁמָהּ
לֶאֱכֹל־לֶחֶם: טז וְהֵאמַר אֶל־אִשָּׁהּ הַנַּהֲגָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עָבַר עָלֵינוּ תְּמִיד:
יז גַּעֲשֶׂה־נָּא עֲלִית־קִיר קִטְמָה וְנָשִׂים לֹו שֵׁם מִטָּה וּשְׁלַחַן וְכִפָּא וּמְנוּרָה וְהִיָּה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ יִסּוּר
שְׁמָהּ: יח וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שְׁמָהּ וַיִּסֶּר אֶל־הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב־שְׁמָהּ: יט וַיֹּאמֶר אֶל־גִּיחִי נַעֲרוֹ קְרָא
לְשׁוֹנִמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָא לָהּ וַתַּעֲמֹד לִפְנָיו: כ וַיֹּאמֶר לֹו אֶמְרָנָא אֵלֶיהָ הִנֵּה חֲרָדְתָּ ׀ אֵלֵינוּ
אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת מָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הַיֵּשׁ לְדַבֵּר־לָךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל־שַׁר הַצָּבָא וְהֵאמַר
בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנִכִּי יִשְׁבֹּת: כא וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיחִי אֲבָל בֵּן אֵין־לָהּ וַאֲשֶׁה וְקָן:

וַיֹּאמֶר קְרֹא-לָהּ וַיִּקְרָא לָהּ וּתַעֲמֹד בַּפֶּתַח: ־ וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הִנֵּה פָעַת חִיָּה אֶת הַבֵּקֶת בֵּן וְהָאִמֶּר אֶל-אֲדֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-תִּכְבֹּב בְּשַׁפְּחָתְךָ: ־ וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן לְמוֹעֵד הִנֵּה פָעַת חִיָּה אֶשְׁרֵי-דָבָר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע: ־ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל-אֲבִיו אֶל-הַקְּצָרִים: ־ וַיֹּאמֶר אֶל-אֲבִיו רֹאשִׁי | רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל-הַנָּעַר שָׂאֵהוּ אֶל-אִמּוֹ: ־ וַיִּשְׁאַחֵהוּ וַיְבִיֵּאֵהוּ אֶל-אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל-בְּרִכָּיהָ עַד-הַצֹּהֲרִים וַיָּמָת: ־ וַתַּעַל וַתִּשְׁכַּבְּהוּ עַל-מִטָּת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּר בַּעֲדוֹ וַתֵּצֵא: ־ וַתִּקְרָא אֶל-אִשָּׁהּ וְהָאִמֶּר שְׁלַחָה נָא לִי אֶחָד מִן-הַנָּעָרִים וְאֶחָת הָאֲתָנוֹת וְאֶרְוֶצָה עַד-אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאֶשְׁוִיכָה: ־ וַיֹּאמֶר מָוֶדַע אֶת הַלֵּכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא-חֲדָשׁ וְלֹא שֶׁבֶת וְהָאִמֶּר שְׁלוֹם:

כאן מסיימים הספרדים. חב"ד ושאר הקהילות, ממשיכים:

־ וַתַּחבֹּשׁ הָאֲתָנוֹת וְהָאִמֶּר אֶל-הַנָּעָרָה נַחֵג וְלֹךְ אֶל-תַּעֲצֹר-לִי לְרֹכֵב כִּי אִם-אֶמְרָתִי לָךְ: ־ וַתֵּלֶךְ וַתָּבֵא אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הַר הַכְּרֵמֶל וַיְהִי פְרָאוֹת אִישׁ-הָאֱלֹהִים אוֹתָהּ מִנֶּגֶד וַיֹּאמֶר אֶל-גִּיחִזִּי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוֹנְמִית הִלּוּ: ־ עֲתָה רֹוֹץ-נָא לִקְרֹאתָהּ וְאָמַר-לָהּ הַשְׁלוֹם לָךְ הַשְׁלוֹם לְאִישְׁךָ הַשְׁלוֹם לַיֶּלֶד וְהָאִמֶּר שְׁלוֹם: ־ וַתָּבֵא אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הַהֹר וַתַּחֲזֹק בְּרַגְלָיו וַיֵּגֶשׁ גִּיחִזִּי לְהַדָּפָה וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הִרְפָּה-לָּהּ כִּי-נִפְשָׁה מְרַחֶלֶת וַיְהוּה הָעֲלִים מִפְּנֵי וְלֹא הִגִּיד לָי: ־ וְהָאִמֶּר הַשְׁאֲלֵתִי בֵּן מֵאֵת אֲדֹנָי הֲלֹא אֶמְרָתִי לֹא תִשְׁלַח אֹתִי: ־ וַיֹּאמֶר לְגִיחִזִּי חֲנֹר מִתְנִיד וְקַח מִשְׁעָנְתִּי בְיָדְךָ וְלָךְ כִּי-תִמְצָא אִישׁ לֹא תִבְרַכְנוּ וְכִי-יִבְרַכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשִׁמְתָּ מִשְׁעָנְתִּי עַל-פְּנֵי הַנָּעַר: ־ וְהָאִמֶּר אִם הַנָּעַר חִי-יְהוּה וְחִי-נִפְשָׁךְ אִם-אֶעֱזֹבְךָ וְיָקִים וְיִלְד אַחֲרֵיהָ: ־ וְגִחִזִּי עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיֵּשֶׁם אֶת-הַמִּשְׁעָנָה עַל-פְּנֵי הַנָּעַר וְאִין קוֹל וְאִין קָשָׁב וַיֵּשֶׁב לִקְרֹאתוֹ וַיִּגְדַּל וַיֹּאמֶר לֹא הִקִּין הַנָּעַר: ־ וַיָּבֵא אֱלִישָׁע תְּבִיתָהּ וְהִנֵּה הַנָּעַר מֵת מִשְׁכָּב עַל-מִטָּתוֹ: ־ וַיָּבֵא וַיִּסְגֹּר תְּבִילָת בַּעַד שְׁנֵיהֶם וַתִּפְלַל אֶל-יְהוּה: ־ וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל-הַיֶּלֶד וַיִּשֶׁם פָּיו עַל-פְּיוֹ וַעֲיִנָּיו עַל-עֵינָיו וַיִּכְפּוּ עַל-כַּפְּיוֹ וַיִּגָּהַר עָלָיו וַיָּחֵם בָּשָׂר הַיֶּלֶד: ־ וַיֵּשֶׁב וַיֵּלֶךְ בְּבֵית אֶחָת חֲנָה וְאֶחָת חֲנָה וַיַּעַל וַיִּגָּהַר עָלָיו וַיִּזְוֹר הַנָּעַר עַד-שִׁבְעַת פַּעֲמִים וַיִּפְקַח הַנָּעַר אֶת-עֵינָיו: ־ וַיִּקְרָא אֶל-גִּיחִזִּי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל-הַשְּׁנִמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָאָהּ וַתָּבֵא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי בְנֶךָ: ־ וַתָּבֵא וַתִּפֹּל עַל-רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה וַתִּשָּׂא אֶת-בָּנָהּ וַתֵּצֵא:

עמדת התהילים היומי מהודרת לבית הכנסת!

לאור הביקוש, ניתן להשיג שוב את עמדת
התהילים והפעם בשני גדלים ובעיצוב משודרג

לרכישת העמדה במחיר עלות פנו לבית חב"ד
או כנסו לאתר chabadisrael.co.il/theilim

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', ט"ז במרחשון	4.49	4.02	5.11	6.10	8.42	11.24	11.54	16.45.5	17.11
ש"ק, י"ז במרחשון	4.50	4.03	5.12	6.11	8.42	11.24	11.54	16.44.7	17.10
א', י"ח במרחשון	4.51	4.03	5.12	6.12	8.43	11.25	11.55	16.44.0	17.09
ב', י"ט במרחשון	4.51	4.04	5.13	6.13	8.43	11.25	11.55	16.43.4	17.09
ג', כ' במרחשון	4.52	4.05	5.14	6.14	8.44	11.25	11.55	16.42.7	17.08
ד', כ"א במרחשון	4.53	4.06	5.15	6.15	8.44	11.25	11.55	16.42.1	17.08
ה', כ"ב במרחשון	4.54	4.06	5.15	6.16	8.45	11.25	11.55	16.41.5	17.07
ו', כ"ג במרחשון	4.54	4.07	5.16	6.17	8.45	11.25	11.55	16.41.0	17.07

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם ט"ז במרחשון ה'תשפ"ו – כ"ג במרחשון ה'תשפ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ז במרחשון	הל' גזילה ואבידה פרק ז-ט.	הל' נחלות פרק ה.	מל"ת רסה.
ש"ק	י"ז במרחשון	פרק י-יב.	פרק ו.	מל"ת רסו.
א'	י"ח במרחשון	פרק יג-טו.	פרק ז.	מ"ע קצד.
ב'	י"ט במרחשון	פרק טז-יח.	פרק ח.	מל"ת רסט. מ"ע רד.
ג'	כ' במרחשון	הל' חובל ומזיק.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מ"ע רלו.
ד'	כ"א במרחשון	פרק ד-ו.	פרק י'	מ"ע רלו.
ה'	כ"ב במרחשון	פרק ז-ח. הל' רוצח ושמירת נפש.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יא.	מ"ע רלו. מל"ת רפט. רצו.
ו'	כ"ג במרחשון	פרק ב-ד.	פתח פיך וגו'. ספר שופטים והוא ספר ארבעה עשר.. הל' סנהדרין.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רכה. מל"ת רצה. רצב.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
וירא	16:10	17:22	16:25	17:23	16:14	17:21	16:27	17:24
חיי-שרה	16:05	17:18	16:20	17:19	16:09	17:17	16:23	17:20

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**